Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 7 (1042) ГОД XXI 15 ЛЮТАГА 1976 г. ЦАНА 60 гр.

ХРОНІКА

■ Нядаўна ў Мілейчыцах адбыўся справаздачна-выбарны сход гуртка БГКТ. З дакладам, падсумоўваючым дзейнасць гуртка ў мінулай кадэнцыі, выступіў старшыня Сяргей Крэйза. Пасля плённай дыскусіі прысутныя прынялі план працы на бягучы год. Затым адбыліся выбары. У склад новага праўлення гуртка ўвайшлі: Сяргей Крэйза — старшыня, Іван Вішанка — сакратар, Марцін Пахвіцэвіч — скарбнік, Віталіс Луба і Анатоль Хурсовіч — члены. Дэлегатамі на VII з'езд БГКТ выбраны Сяргей Крэйза і Віталіс Луба.

■ 17 студзеня на справаздачна-выбарным сходзе ў Літвінавічах (гміна Нурэц) пасля дыскусіі над справаздачай і планам працы на 1976 год члены гуртка выбралі праўленне: Мікалай Куптэль — старшыня, Раіса Чыжык — сакратар, Аркадзь Навіцкі — скарбнік, Іван Мішчук і Міхась Ажахоўскі — члены. На VII з'езд БГКТ паедзе старшыня гуртка Мікалай Куптэль.

■ 23 студзеня гурток БГКТ у Клюковічах (гміна Нурэц) правёў сход. Пасля справаздачнага даклада старшыні Уладзіміра Баранчука прысутныя планавалі, як працаваць, каб дзейнасць гуртка была больш эфектыўнай. Пасля адбыліся выбары. У склад новага праўлення ўвайшлі: Уладзімір Баранчук — старшыня, Кастусь Крысюк — сакратар, Мікалай Мікалаюк — скарбнік, Сяргей Арэшук і Міхась Бубель — члены. Дэлегатам на з'езд БГКТ выбраны Уладзімір Баранчук.

■ 24 студзеня гурток БГКТ у Рагачах (гміна Мілейчыцы) прыняў план працы і выбраў новае праўленне. Сцяпан Рышчук — старшыня, Яўген Баран — сакратар, Аляксандр Касцюк — скарбнік, Сцяпан Баран і Антон Кочук — члены. Дэлегатам на з'езд БГКТ выбраны Сцяпан Рышчук.

■ 24 студзеня гданьскі аддзел БГКТ сабраўся на справаздачна-выбарны сход. Адкрыў яго старшыня Сяргей Новік. Са справаздачным дакладам выступіла сакратар аддзела Анна Красько. Член прэзідыума аддзела Эдуард Шафаловіч у другім дакладзе гаварыў аб 20-гадовай дзейнасці БГКТ у Польшчы. Падчас дыскусіі выступіў старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік, які даў станоўчую ацэнку дзейнасці гданьскага аддзела. Пасля выступлення старшыні камісіі прапаноў Ірэны Пучко адбыліся выбары праўлення аддзела, у склад якога прысутныя выбралі 16 асоб. Адначасова адбываліся выбары трохасабовай рэвізійнай камісіі і дэлегатаў на VIII з'езд БГКТ. Дэлегатамі выбраны: Ірэна Пучко, Эдуард Шафаловіч і Анна Красько. Прэзідыум аддзела, у тым ліку старшыню і сакратара, праўленне выбрала на наступным сваім пасяджэнні.

■ 24 студзеня гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку арганізаваў танцавальную вечарыну, а 25 студзеня — ёлку для дзяцей сваіх актывістаў. Вечарам у той жа дзень адбыўся цікавы аўтарскі вечар Сакрата Яновіча. Вёў гэтае спатканне Ян Чыквін. Сакрат Яновіч чытаў свае творы і адказваў на многія пытанні прысутных, якіх сабралася поўная зала. (мх)

У Прэзідыуме ГП БГКТ

29 студзеня г.г. адбылося чарговае пасяджэнне Прэзідыума Галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства. Абмеркаваў ён і зацвердзіў справаздачы аб дзейнасці БГКТ у 1975 г. і аб выкананні бюджэту ў мінулым годзе. Члены Прэзідыума асабліва падкрэслівалі добрае выкананне бюджэту і звярнулі ўвагу на неабходнасць паляпшэння становішча з аплочваннем членскіх складчын.

Прэзідыум выслухаў таксама інфармацыю аб ходзе справаздачна-выбарнай кампаніі ў таварыстве.

Дзяўчына ў джэмперы Пінскага трыкатажнага камбіната. Аб яго прадукцыі — на другой старонцы.

Доля мая жытняя

Калі я цябе пакінуў,
Кранула асцём успамінаў
Ты, поле маё старажытнае —
Доля мая жытняя.

Даруй мне за ўцёкі злачынныя.
Пасеяўшы думы па полі,
Пайшоў я... Нібыта магчыма
Пазбегнуць уласнае долі!...

Зярністасць вясковага ворыва,
Што гэтак гаюча пад моравам
Нас, басаногіх, уколе,
Ужо не забудзем ніколі.

Сцяблінкі жытнёвыя, дзе ж вы?
Мне ногі расінкамі джальце!
...Нейлонавыя падэшвы —
Прасамі па асфальце.

Мне страшна, мне сніцца
начамі,
Што я ў разявак прад вачамі
Спрабую,
як зерне з асфальту,
Прабіцца з каменнага гвалту.

Жыццём мы заручаны з полем,
Штодзённа і сеем, і полем,
І хай не заўжды пажынаем,
Зямлю, нібы вечнасць, кранаем.

Ці не аб поле, скажыце,
Дзе калыхаецца ў жыце
Дзіва надзённага хлеба,
Абапіраецца неба?

Адродзіцца тое, што страчана,
І ты застанешся, як спадчына,
Поле маё старажытнае —
Доля мая жытняя!

Пятрусь Макаль

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У "Ніве"

Ёсць яны — рэзервы! ● Настаўніцкі шлях ● Сучасная Беласточчына ў беларускай энцыклапедыі ● Што з традыцыяй? ● Няма гора ў Рыгора ● Абарона — наш абавязак ● Весткі з Беластока, Мінска, Прагі, Варшавы, Гайнаўкі, Сямяціч, Бельска, Нарвы, Чаромхі, Белавежы, Талькоўшчыны ● Калі ў сне ліжа сабака ● „Piosenka przypomni ci".

НЕ ЗАБЫЦЬ МНЕ ГЭТАГА...

Расказвае і сам перажывае яшчэ раз. У голасе і боль, і жаль, і бездапаможная злосць...

Ян Іванюк, бельскі фатограф з даваенным стажам. Ад самага пачатку змагаўся з ворагамі народнай улады. Змагаўся ён пры дапамозе фотаапарата, бо фатаграфаваў злачынствы бандытаў, і пры дапамозе аўтамата, бо неаднойчы даводзілася яму ўваходзіць у бой з ляснымі бандамі.

— Першы аўтамат, — гаворыць ён, — атрымаў я ад таварыша Кошаля, які тады арганізаваў у Бельску самаабарону, а крыху пазней паветовы камітэт ППР прыдзяліў мне яшчэ пісталет...

Расказвае пра трагедыю вёскі Залешаны.

— Была ноч. На небе стаяла крывавае зарыва... На світанні намеснік павадскага пракурора, некалькі салдатаў унутранай бяспекі і мы, армоўцы, накіраваліся ў гэтую вёску. Відовішча было кашмарнае. Асталося, здаецца, толькі два дамы. На вуліцы і на падворках ляжалі абгарэлыя, узд утыя каровы. У адной хаце над нейкай скрынкай рваў сабе валасы з галавы старэйшы ўжо мужчына. Я глянуў туды, а там... божа мой... абгарэлыя трупы, толькі чэрапы ад іх засталіся... Гэты чалавек накінуўся на тую скрынку і заводзіў нялюдскім голасам: „Сыны мае, сыны даражэнькія, хто цяпер мне на хлеб будзе даваць..."

У папялішчы іншага дома ўбачылі мы абгарэлыя трупы бацькі і яго дваіх дзяцей. Ляжалі побач, прыкрытыя яшчэ гарачым попелам. Ад бацька засталася частка галавы і палавіна тулава з адкрытым жыватом, а з дзяцей адны толькі косці тырчалі. Аднаму з іх, як пасля ўстанавілі, было ледзь пяць год, а другому — дванаццаць. А іх маці засталася ў жывых. Рвалася да іх, крыча-

(Працяг на стар. 4)

Ян Іванюк — фатограф з Бельска змагаўся з бандамі ад 1945 года.

Пленум дбайнай гаспадарнасці

Наша краіна мае добрыя і трывалыя асновы бесперабойнага і пастаяннага развіцця. Паказаў гэта VII з'езд Польскай аб'яднанай рабочай партыі, вынікае гэта з афіцыйных падлікаў Галоўнага статыстычнага ўпраўлення за 1975 год. Для прыкладу, нацыянальны даход у мінулым 1975 годзе павялічыўся ў нас больш, чым на 8 працэнтаў, а прамысловая прадукцыя, прызначаная для продажу насельніцтву, узрасла на звыш 13 працэнтаў.

Нашы поспехі ў сацыялістычным будаўніцтве яшчэ лепш відаць, калі паглядзім на іх з перспектывы не аднаго 1975 года, але параўнаем цэлую мінулую пяцігодку. У 1970 годзе на працягу аднаго дня ўсе фабрыкі і прадпрыемствы выпускалі прадукцыю, вартасць якой дасягала амаль 4 мільярдаў злотых. Цяпер аднадзённая наша прамысловая прадукцыя складае ўжо 7 мільярдаў злотых. Яшчэ нямнога, а падвоілася б яна ў нас, што наступіць праз некалькі год (у 1980 г. — 10,5 млд.).

Такі поспех у нашай краіне забяспечыла разважлівая палітыка Польскай аб'яднанай рабочай партыі. Яе Цэнтральны Камітэт пад кіраўніцтвам Эдварда Герка без пышлівага самазадавальнення і без лішняй перадышкі рэзка прыступіў да практычнага ажыццяўлення генеральных указанняў VII з'езду. Паказала гэта нядаўняе II пленарнае пасяджэнне Цэнтральнага Камітэта ПАРП, якое адбылося ў Варшаве 22 студзеня. Асновай для творчай працы ўдзельнікаў пленума стала выступленне члена Палітбюро, прэм'ер-міністра **Пятра Ярашэвіча** *„ЗА ЎСЕАГУЛЬНАЕ ВЫКАРЫСТАННЕ РЭЗЕРВАЎ У НАЦЫЯНАЛЬНАЙ ГАСПАДАРЦЫ“*.

Гаспадарыць добра — значыць гаспадарыць ашчадна і разважліва. Трэба памятаць, што каля 1980 года прамысловая прадукцыя будзе ў нас у паўтара раза вышэйшая ад яе цяперашняга стану. Аднак рабочых рук прыбудзе нам толькі 6 на кожную сотню ўжо працуючых. Ужо гэтае супастаўленне наглядна паказвае, што распачатая намі пяцігодка павінна быць пяцігодкай высакаякаснай працы. Трэба шукаць рэзерваў усюды і ўсюды можна іх знайсці. *„Вялікія магчымасці,* — гаварыў П. Ярашэвіч, — *дае выкарыстанне так званых простых рэзерваў, якія можна знайсці ў цалкавітым выкарыстанні часу працы ўсіх працуючых, кожнай машыны, у дбайным загаспадаранні кожнага метра прадукцыйнага цэха і кожнага кілаграма сыравіны“.*

Каб пераканацца ў важнасці гэтага, хопіць разглянуцца вакол сябе. Як жа часта ў розных установах у час працы наладжваюць сяброўскія сплетні, або рэвію моды, чаепіцце ці чытанне газет, а мо прагулку па горадзе, каб аформіць розныя прыватныя справы.

Або іншы абразок са штодзённага жыцця. Вось у краме ці ў нейкай канторы бытавога абслугоўвання ў адным месцы чарга, што амаль гадзіну прастаіш, а побач прадаўшчыца ці іншая „паненка“, пазяхаючы, чакае „сваіх“ кліентаў.

Гэта, вядома, справы дробныя, але ў маштабе ўсёй краіны, калі ссумуюцца, перастаюць яны быць ужо дробнымі справамі. Здараюцца, на жаль, і болей яркія выпадкі нядбайнай гаспадарнасці. Вось у Саколцы, як вядома, існуе і дынамічна развіваецца фабрыка будаўнічай сталяркі. У асноўным працуе яна на імпартнай сыравіне, якую пастаўляе Савецкі Саюз. Толькі гэтую сыравіну прывозяць у Саколку аж з Перамышля, з самага поўдня краіны, калі шэсць кіламетраў ад Саколкі, на станцыі Геніюшы, кожны дзень ідзе перагрузка савецкай сыравіны, патрэбнай сакольскай фабрыцы. Але адпраўляюць яе ў глыбіню краіны.

Падобных абсурдаў, на жаль, можна знайсці больш. І не толькі ў Саколцы. У Гайнаўцы, для прыкладу, кармавыя мяшанкі прывозяць здалёк, а свае таксама высылаюць яшчэ далей. Будзем іх выяўляць на старонках нашага тыднёвіка. А тут хацелася б мне звярнуць яшчэ ўвагу на сельскагаспадарчыя справы, якія таксама грунтоўна былі абмеркаваны ў час гэтага пленума.

(Працяг на стар. 5)

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З БЕЛАРУСІ

ПІНСКІ ТРЫКАТАЖНЫ

У цэнтры беларускага Палесся — горадзе Пінску ў дзевятай пяцігодцы закончана будаўніцтва буйнага камбіната па вытворчасці верхняга трыкатажу. Камбінат аб'ядноўвае тры буйныя прадпрыемствы: часальна-прадзільнае (камвольнае) магутнасцю 32,5 тысячы прадзільных верацён, трыкатажнае з гадавым выпускам 12,5 мільёна штук вырабаў верхняга трыкатажу і аб'ёмнай пражы магутнасцю 27 тысяч 560 прадзільных верацён.

Камбінат пабудаваны па праекту Ленінградскага дзяржаўнага праектнага інстытута. Яго карпусы раскінуліся на плошчы каля 12 гектараў. Усе прадпрыемствы абсталяваны па-сучаснаму.

Дзевятая пяцігодка ў гісторыі камбіната была перыядам асваення вытворчых магутнасцей абсталявання, забеспячэння масавага выпуску трыкатажных вырабаў розных відаў пражы. У мінулым годзе калектыў трыкатажнага камбіната забяспечыў выпуск больш 10 мільёнаў вырабаў. Часальна-прадзільнае (камвольнае) прадпрыемства разлічана на выпуск 5570 тон пражы ў год. У трэцім квартале 1975 года фактычны ўзровень асваення магутнасцей склаў 106,2 працэнта да праектнага. Сёння прадукцыю пінскіх трыкатажнікаў атрымліваюць звыш 370 гандлёвых баз Беларускай рэспублікі і СССР, а камвольшчыкі забяспечваюць выпуск і пастаўку 70 працэнтаў пражы, неабходнай для трыкатажнай прамысловасці Беларусі.

Гады будаўніцтва камбіната былі гадамі станаўлення і прафесіянальнага росту яго маладога калектыву. Цяпер тут працуе звыш 7 тысяч чалавек. Сярэдні ўзрост працуючых — 22 гады. Нягледзячы на сваю маладосць, калектыў прадпрыемства ўнёс важкі ўклад у справу пасняховага ажыццяўлення рашэнняў XXIV з'езду Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

У калектыве камбіната выхавана нямала дасканалых спецыялістаў, перадавікоў вытворчасці. 73 асобы ўзнагароджаны знакам „Ударнік дзевятай пяцігодкі“. Шасці лепшым работнікам — слесару рамонтна-механічнага аддзела Б. С. Лішакову, швеі-матарыстцы Н. І. Кананчук, вязальшчыцы Р. М. Карпухінай, запаршчыцы А. І. Царовай, кантралёру М. А. Андрыянавай і электраманцёру В. К. Марацэвічу ўручаны ордэны Працоўнай Славы III ступені. Ганаровым вымпелам галіннага міністэрства ўзнагароджана перадавая камсамольска-маладзёжная брыгада прадзільшчыц часальна-прадзільнага прадпрыемства, ўзначальваемая памочнікам майстра І. С. Сярэдзічам. Каля тысячы ўдарнікаў камуністычнай працы працуе сёння на камбінаце.

Кіраўніцтва прадпрыемства ўдзяляе вялікую ўвагу пытанню падрыхтоўкі высокакваліфікаваных рабочых. Для камбіната гэтыя кадры рыхтуе Пінскае прафесіянальна-тэхнічнае вучылішча № 108. Толькі ў 1975 годзе для работы на камбінаце яно падрыхтавала звыш 360 спецыялістаў.

На рабочых прадпрыемствах створаны ўсе ўмовы для павышэння іх агульнаадукацыйнага, прафесіянальнага і культурнага ўзроўню. У гэтым годзе ў школе рабочай моладзі займаецца 330 маладых рабочых, а многія рабочыя вучацца на завочных аддзяленнях тэхнікумаў і вузаў.

Нямала зроблена, каб палепшыць жыллёва-бытавыя ўмовы трыкатажнікаў. За пяцігодку ўведзена ў эксплуатацыю 13 тысяч квадратных метраў жылой плошчы, пабудаваны 4 дзіцячыя сады і піянерскі лагер. Для аматараў спорту — дом фізкультуры, стадыён. У 1976 годзе будзе закончана будаўніцтва Палаца культуры тэкстыльшчыкаў.

Пінскі трыкатажны — справа рук, розуму і таленту яго рабочых.

Я. Пілецкі

Фота У. Казлова

Sobota 14.II. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Mat. 7.00 Upr. rośl. 7.30 Mech. rol. 8.50 Olimp. Stud. Mł. 12.55 Olimp. Slalom spec. mężczyzn. 14.30 Red. Szk. zap. 14.40 Pr. I prop. 14.55 Pr. dnia. 15.00 Studio Olimp. 16.40 Dzien. 16.50 Związek Radz. między zjazdami KPZR. 17.20 Stud. Tel. Mł. 18.20 Pr. publ. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.15 Teatr Komedii: I. Luca Caragiale — Karnawał. 21.10 Dzien. 21.30 Studio Olimp. 23.10 Recital Kati Kovacs.

Niedziela 15.II. 6.05 Tech. Rol. Upr. rośl. 6.35 Mech. rol. 7.05 Alarm przeciwpoż. 7.15 Kurs Rol. 7.50 Przyp., radz. 8.00 Now. w domu i zagr. 8.25 Pr. dnia. 8.30 Olimp. Stud. Mł. 10.30 Antena. 10.50 Krzysztof Kolumb — film ser. hiszp. — wł. 12.00 Dzien. 12.20 Dla dzieci. 12.50 Olimp. Skoki. 15.20 BANK 440 — Oferty. 15.50 Tele-Echo. 16.50 Stud. Olimp. 19.15 Wieczor. 19.30 Dzien. 20.00 Olimp. Ur. zakończ. 21.10 Bajka dla dor. 21.20 Kurtyzana — film ser. ang. 22.05 Róże Montreux. 22.40 Sport.

Poniedziałek 16.II. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.45 Echo stad. 18.05 Stülpner — zbójnik z gór — film ser. 19.00 Mam pomysł. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Teatr TV: St. I. Witkiewicz — Matka. 21.55 Między nami rodzicami. 22.25 Dzien. 22.40 MAREK SART.

Wtorek 17.II 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Mat. 10.00 Żelazny potok — film fab. radz. 13.45 Tech. Rol. Chem. 14.30 Bot. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Na wielkim i mał. ekr. 17.30 Znaki czasu. 17.55 Stud. Tel. Mł. 18.45 Fakty, op., hip. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Przyp., radz. 20.30 Trzecia granica — film ser. 21.25 Interstud. 22.10 Dzien. 22.25 Opera.

Środa 18.II. 6.00 Tech. Rol. Chem. 6.30 Bot. 7.30 W drodze do nowego. 9.00 Dla szkół (kl. VII) Chem. 9.00 W matni — film ser. 12.45 Tech. Rol. Wskaz. met. 13.25 Mat. 14.40 Kurs Przyg. na wyższe ucz. Fiz. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.30 Los. Mał. Lot. 17.45 Pr. rozr. 18.15 Pr. muz. 18.55 Pr. publ. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Zły śpi spokojnie — film fab. jap. 22.30 Dzien. 22.45 Listy i polityka.

Czwartek 19.II. 6.00 Tech. Rol. Wskaz. met. 6.30 Mat. 9.00 Dla szkół (kl. I lic.) J. pol. Poezja XVII w. 10.00 (kl. VI) Hist. Za króla St. Batorego. 11.05 (kl. VII) J. pol. A. Fredro — Zemsta. 12.30 Dla mł. widzów. 13.45 Tech. Rol. Fiz. 14.30 Hod. zwierz. 15.05 Mat. w szk. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Ekran z brat. 18.05 Patrol. 18.40 Pr. publ. 18.55 Tragedia Chilijska. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Przyp., radz. 20.30 Teatr Sens. A. B. Strugaccy — Hotel pod poległym Alpinistą. 21.40 Pegaz. 22.40 Dzien.

Piątek 20.II. 6.00 Tech. Rol. Fiz. 6.30 Hod. zwierz. 7.45 Wyżyny — film fab. 9.00 Dla szkół (kl. V) Geogr. Dymiące góry. 10.00 (kl. IV) W fabryce samoch. 11.05 (kl. II) Wizyta u mistrza. 12.00 (kl. VII) Geogr. Francja. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 14.40 Kurs Przyg. dla kand. na wyższe ucz. Mat. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.35 Człowiek i przyroda — film ser. 18.25 Inf. Wyd. 18.40 Eureka. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 W rytmie dworca. 21.05 Pr. publ. 21.50 Rymowanka cz. I. 22.10 Dzien. 22.25 Rymowanka cz. II.

Piątek 13.II — 9.30 Olimp. 13.50 Film fab. 17.55 Film fab. 19.30 Olimp. 20.45 Pieśni A. Ostrowskiego.

Sobota 14.II — 8.30 Pr. muz. 9.00 Film fab. 10.10 Olimp. 14.25 Śpiewa L. Czkonija. 15.00 Nie do wiary. 16.15 Olimp. 17.55 Film fab. 19.30 Olimp. Jazda fig. Hokej: CSRS—ZSRR.

Niedziela 15.II — 9.00 Film fab. 12.00 Film fab. 14.30 Olimp. 15.15 Klub film. 16.25 Olimp. Jazda fig. 19.30 Filmy anim. 20.00 Olimp. Zakończenie.

Białowieża Porwanie — fr. 17—18. 33 zgłoś się — radz. 19—20. Historia samotnej dziewczyny — hiszp. 21—22.

Czeremcha Pierwsza spokojna noc — wł. 17—18. Pies za burtą — radz. 21—22.

Czyże Gorący śnieg — radz. Tylko wtedy gdy się śmieję — ang. 18—22.

Dubicze Cerkiewne Mania wielkości — fr. Ziemia obiecana — pol. 18—22.

Gródek Kalina czerwona — radz. 21—22.

Kleszczele Bez wyraźnych motywów — fr. 17—18. Odstrzał — USA 19—20. Wążżżż... — USA 21—22.

Michałowo Straszna teściowa — radz. 17—18. Szpital — USA. 19—20. Zwycięstwo — pol. 21—22.

Milejczyce Cudowna lampa Aladyna — fr. 17—18. Ostatni wiosenny śnieg. — wł. 19—20. Osaczeni w dolinie — USA 21—22.

Narew Pierwsza spokojna noc — wł. Płonąca tajga — radz. 18—22.

Narewka Był sobie drozd — radz. Qeimada — wł. 18—22.

Nurzec Śmiałość — radz. 17—18. W drodze na Kasjopeję 19—20. Charley Varrick — USA 21—22.

Orla Przygody Hucka Finna — radz. Godzina za godziną — pol. 18—22.

Rajsk Rajdowa sympatia — czes. W królestwie ducha gór — jug. 18—22.

Suchowola Dzień Szakala — ang. Kapitan Mikula Mały — jug. 18—22.

B.Z.Graf. Zam. 310 F-2

Гартаючы кніжкі

На вокладцы — фрагмент сяла з прысадзістымі хаткамі і худзенькімі клунькамі пад шапкамі саламяных стрэхаў ды загаловак „Дзяцінства прыстань“. Яны вельмі трапна раскрываюць змест новага зборніка вершаў Віктара Шведа*), які без лішняй позы, шчыра заяўляе:

„І хоць праглынуў мяне ўжо горад:
Я ў душы астаўся селянінам“.

І як трэба было чакаць, аўтар накіроўвае свае крокі ў родную вёску Мора, што каля Орлі на Бельшчыне, у задуме блукае па яе ваколіцы, з трапечучым сэрцам пераступае парог бацькоўскай хаты ў пошуках сваіх „слядоў дзяцінства, маладосці“. Але няўмольны закон праміналня не абмінуў іх:

„Прайшлі маланкава гады...
Майго дзяцінства, маладосці
Пазаціраліся сляды“.

Засталіся адно пранікнутыя журбою ўспаміны пра басаногае дзяцінства, прасякнутую потам працу на акаймаваным чарнабыльнымі межамі палетку, дзівосны смак акрайчыка чорнага аржанога хлеба з тых бохнаў, што маці

„Паклаўшы на лапчасты хрэн,
Іх на лапаце асцярожна
Вазіла ў печку на чарэн“.

І вось перад заімглёнымі слязой вачыма паэта паўстаюць самыя дарагія вобразы бацькоў, што

„...як стройныя бярозкі,
Раслі з зямлі, з зямлі пладоў жылі“.

Цяжка знайсці ў дагэтуляшняй творчасці ўсіх нашых „белавежцаў“ такую пякучую жыццёвую праўду і такія глыбокія пачуцці, як у вершах В. Шведа „Сляды дзяцінства, маладосці“, „Надзея“, „Чаканне“, „Лён“, „Хлеб“ і іншых, прысвечаных памяці бацькоў, што

„...былі народжаны зямлёю,
Зрасліся з ёю ўсім сваім жыццём.
Зямлю расілі потам і крывёю
І у зямлі спяць непрабудным сном“.

Несумненна, гэта і ёсць тыя залатыя зярняты, што, на жаль, не так ужо і густа ўзыходзяць на нашым „белавежскім“ літаратурным палетку. Да іх трэба аднесці і большасць твораў, якія кваліфікуюцца да філасофскай лірыкі („Яднанне з прыродай“, „Вяз“, „На Новым Свеце конь стары“, „Ружы“). Вострая пранікнёнасць у сэнс чалавечага існавання ды цвярозы роздум над непазбежнасцю смерці — вось адметныя рысы гэтых вершаў. І тут проста не магу ўстрымацца, каб не прыгадаць такое дасканалае і страшнае ў сваёй вымове месца з верша „На гарызонце лесу готык“:

„Пазнаць бы дрэва ў пушчы ценю,
Што дасць мне дошкі пасля скону.
Прад ім упаў бы на калені
І цалаваў бы, як ікону“.

Ад заранку свае творчасці В. Швед быў і астаецца кроўна звязаны з беларушчынай наогул і асабліва з асяроддзем беларускай меншасці ў Польшчы. І выраз пашаны і сыноўняй любві да роднай традыцыі, і шчырае захапленне здабыткамі сучаснага дня ў жыцці беларусаў знаходзім у шэрагу твораў новага зборніка („Навагодні тост“, „Заўжды гатоў“, „Жніво“, „Беларусь“, „Янку Купалу“, „Квітней, наша „Ніва“, „Першы пачын“, „Наш светлы гмах“ і іншых), нямала сардэчных слоў кіруе ён у адрас нашай Айчыны, Народнай Польшчы („Свята Адраджэння“, „Варшава“).

Многа ўдалых вершаў знаходзім і ў раздзеле „Усмешка“, які адрасуецца дзецям. Дзівавацца толькі трэба, чаму яны аказаліся ў гэтым зборніку. Яны ж маглі б паспяхова скласці асобнае выданне, а адпаведна ўзбагачаныя каляровымі ілюстрацыямі былі б дасканалым падарункам для нашых наймалодшых чытачоў. Зрэшты, гэтыя творы вымагаюць асобнага разгляду.

У вельмі зграбна напісаным і аб'ектыўным, на мой погляд, артыкуле, што адкрывае зборнік, Аляксей Апалінскі слушна заўважае: „Мова яго (В. Шведа — М. Г.) паэзіі простая, вылучаецца амаль поўнай адсутнасцю рытарычных фігур, ці разбудаваных эпітэтаў, а адначасова характарызуе яе вялікая сіла ўздзеяння, сціслась і пластычнасць“. Да гэтага я б дадаў: В. Швед мэтанакіравана пазбягае метафар, мнагаслоўя ды іншай, гэтак званай, вершаскладальніцкай „ваты“, імкнецца да межаў лаканічнасці і непасрэднасці ў выказванні сваіх думак. У гэтым заключаецца яго своеасаблівы мастацкі метад. І тут варта прыгадаць спакон веку вядомую ісціну, што выказаць проста і коратка ў вершы глыбокую думку — гэта надта складаная справа, вялікае майстэрства.

Аднак і яно тоіць у сабе немалую небяспеку зыйсці на мелкаводдзе немастацкай спрошчанасці, або бязлікай і сухой публіцыстычнасці. На жаль, гэтага недахопу не пазбег В. Швед у вершах: „Так мала слаў лістоў дахаты“, які робіць уражанне ўсяго толькі чарнавога накіду, а не закончанага твора, ці „Буслы“, якому не хапае тхнення мастацкасці. Штучнай і лішняй з'яўляецца таксама апошняя страфа ў вершы „Запавет“; без яе „павучальнасці“ гэты твор меў бы значна мацнейшы выраз. З-за імкнення да залішняй лаканічнасці незразумелай з'яўляецца апошняя страфа ў вершы „Любіла мама апельсіны“. Сухія і дэкларатыўныя таксама вершы „Родны кут“ і „Хірасіма“, не прыцягваюць і творы аб каханні („Трыялеты“, „У кнігарні“, „Зоркі“, „Першы снег“). Адносна ж вось такога радка ў вершы „Май“: „Май сонечны, прыгожы май вясенні“ маю да аўтара запытанне: ці ж можа быць май асенні або, скажам, зімовы?

І ўжо ў адрас выдавецтва: чаму так неахайна размешчаны вершы ў зборніку? Нядрэнная папера ды многа свабоднага месца на старонках так і просяць віньетак, заставак, канцовак, буквіц — усяго таго, што дае вершу прыцягваючае вока хараство.

Але ўсё ж такі багатай аказалася шведава прыстань дзяцінства і, адпачыўшы ў ёй, ён, напэўна, накіруе свой паэтычны карабель у вялікае плаванне. Пажадайма ж яму падбадзёрваючых і прыхільных вятроў ды новых каштоўных адкрыццяў.

Мікалай Гайдук

*) Віктар Швед, Дзяцінства прыстань, Выдавецтва ГП БГКТ, Беласток 1975, стар. 88, цана 15 зл.

Настаўнікі працуюць

З новага навучальнага года працуе пад кіраўніцтвам настаўніцы Вольгі Гарустовіч з Дубін гурток самаадукацыі настаўнікаў беларускай мовы. Ён гуртуе настаўнікаў з былога Гайнаўскага павету і налічвае каля 20 асоб. Вялікі ўклад у арганізацыю спамянутага калектыву ўлажыў візітатар беларускай мовы беластоцкай школьнай акругі мгр Аляксандр Іванюк.

Факт гэты адзначаю з немалой асабістай сатысфакцыяй (глядзі: „Ніва“ № 31 з 3 жніўня 1975 г., стар. 4). Першая рабочая сустрэча настаўнікаў беларускай мовы адбылася ў памяшканні белліцэя ў Гайнаўцы 24.X. 1975 г., дзе абмяркоўваўся план працы на бягучы навучальны год. Зводзіцца ён да наступных пунктаў:

1. Праца ў спалучаных класах з урокам практычным.

2. Асноўныя метадычныя прынцыпы праблемнага навучання і практычны ўрок гэтым метадам.

3. Рэалізацыя праграмы па граматыцы на ўроках беларускай мовы.

4. Аналіз вершаваных літаратурных твораў.

Ужо 16.XII.1975 г. гурток правёў другую рабочую сустрэчу. Яна адбылася ў памяшканні школы ў Барысаўцы, Гайнаўскай гміны. Уводзіны на тэму спецыфікі працы ў спалучаных класах прачытала ніжэй падпісаная. Урок у спалучаных класах V—VI правяла Валя Дмітрук. Хоць праца ў спалучаных класах вымагае большай падрыхтоўкі з боку настаўніка, добрай арганізацыі ўрока, вопыту і вялікай падзельнасці ўвагі, трэба адзначыць, што ўрок прайшоў дасканала. Асабліва трапна настаўніца падабрала да ўрока навуковыя дапаможнікі. Быў выкарыстаны праектар.

Гэта падкрэслівалі ўдзельнікі дыскусіі, што адбылася пасля ўрока. Абмяркоўка ўрока адбылася пры каве і „кока-коле“ ў вельмі мілым настроі. У дыскусіі прымалі ўдзел: Ольга Андрэюк з Гайнаўкі, Ольга Гарустовіч з Дубін, Надзея Адамюк з Нараўкі, Янка Міранюк з Махнатага, Анна Панфілюк з Дубічаў Царкоўных. Высока ацаніў праведзены ўрок і візітатар А. Іванюк, які падсумаваў дыскусію.

Трэба адзначыць тут добрую арганізацыю даезду настаўнікаў з Гайнаўкі ў Барысаўку і назад. Аб гэтым паклапаціўся гмінны дырэктар школ на Гайнаўскую гміну Яўген Гарустовіч, які і сам прысутнічаў у нашым рабочым спатканні.

Хачу яшчэ звярнуць увагу на вельмі цікавы момант. Непасрэдна пасля ўрока дзяўчынка VI кл. задала нам, настаўнікам беларускай мовы, вельмі шчырае дзіцячае пытанне: „Чаму вы выбралі якраз нашу школу?“ На гэтае пытанне дзеці атрымалі сардэчны адказ візітатара. Зводзіўся ён да сцвярджэння: „Бо вы поўнасцю заслужылі на гэта“. Думаю, што працавітая сустрэча ў працавітай барысаўскай школцы дала штуршок да яшчэ больш інтэнсіўнай працы з боку настаўнікаў на карысць навучання роднай мове і надоўга застанецца ў памяці ўдзельнікаў нашага гуртка. І за гэта вялікае дзякуй арганізатарам, а асабліва дружнаму педагагічнаму калектыву з Барысаўкі!

Галена Тапалянская

А. Амільяновіч па-чэшску і па-нямецку

Аляксандр Амільяновіч — пісьменнік вельмі добра вядомы нашым чытачам з многіх кніг пра партызанскае змаганне і рух супраціўлення на Беласточчыне ў час II сусветнай вайны. Мы пісалі, што ў 1975 годзе ў Ваенным выдавецтве Савецкага Саюза выйшла яго другая на рускай мове кніжка „В тылу врага“. Сёння паведамляем, што той жа год прынёс пераклады пісьменніка на нямецкую і чэшскую мовы.

У Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы велізарным тыражом — 123.000 выйшаў „Дух з Чырвонага Багна“ — гэта адно з апавяданняў, якое ў польскім выданні за 1971 г. апынулася ў кніжцы „Сэнс жыцця“ (выйшла і на рускай мове). „Дух з Чырвонага Багна“ немцы выдалі ў сваёй папулярнай серыі, падобнай да нашага „Тыгрыса“.

Чэхі пераклалі і выдалі, таксама вялікім тыражом — 40.000 экз. „Духа Белавежы“ пад загалоўкам „Прізрак Бэлёвежскего пралеса“. (вл)

ГАРАДСКІЯ ЗАРЫСОЎКІ

Беласток. Новае жыллёвае будаўніцтва на пасёлку Бэма
Фота Я. Цялушэцкага.

Беларусіяна

БЕЛАРУСКІЯ КАРЭННІ „КАНАПЕЛЬКІ“

Нашумеўшая кніжка Эдварда Рэдлінскага „Канапелька“ зараз апынулася пад пільным вокам даследчыкаў літаратуры. Рох Суліма, літаратуразнаўца і выкладчык Варшаўскага універсітэта, нядаўна змясціў на старонках „Тыгодніка культуральнага“ грунтоўна ўдакументаванае даследаванне **„Канапелька“ і стэрэатыпы“** (у нумары ад 18 студзеня г.г.).

Суліма лічыць, што Рэдлінскі пачарпнуў непасрэдныя інспірацыі з векапомнага „Люду беларускага“ Міхала Федароўскага. Прыводзіць на тое тэкстуальныя прыклады. (Дарэчы, загаловак кніжкі, „Канапелька“, з'яўляецца беларускім!)

Далей Суліма сцвярджае:

Канфрантацыя з „Людам беларускім“ Федароўскага выяўляе шматлікія падабенствы з тэкстам Рэдлінскага. Гэтыя залежнасці маюць характар не толькі тэкстуальны. Прысутны ў „Канапельцы“ этнаграфічны пункт гледжання, ліцэнзіяй якога Рэдлінскі карыстаецца значна ахватней, чымсці ліцэнзіяй рамана, у значнай меры пераняў ён з вялікай працы Міхала Федароўскага.

У Федароўскага многа запісаў абраду „канапелькі“. Песня аб „канапельцы“ з'яўляецца ўласнасцю беларускага фальклору. Спяваюць яе — у розных варыянтах — у Вялікдзень. Польскія этнографы сустракаліся з ёю найчасцей на тэрыторыі былых паветаў: Беластоцкага, Лапскага, Манецкага, Сакольскага і Дуброўскага, уключна з паўднёвымі рубяжамі Аўгустоўшчыны.

Кніжку Рэдлінскага „Канапелька“ др Рох Суліма лічыць спробай дыспуту наконт каштоўнасцей народнай культуры ва ўмовах сучаснасці, хуткіх цывілізацыйных тэмпаў, якія наглядаюцца ў нашай вёсцы. Таплары, вёска з „Канапелькі“, на добрую справу можа знаходзіцца ў кожнай іншай культуры, у якую досыць беспардонна ўрываецца, так званае, новае.

С. Яновіч

Кажуць, што...

Манцёраў з тэлекамунікацыйнай управы ў Гайнаўцы па смерць добра пасылаць. Чалавек даўжэй пажыве. Кіраўнік чаромхаўскага філіяла ГС-у грам. Новік заявіў ім, каб знялі з непрацуючай секцыі ВДТ тэлефонны апарат. Чакаў грам. Новік, чакаў... пакуль нехта не ўкраў тэлефон. Манцёраў так і не дачакаўся... *(ус)*

Ці гаспадар быў вінаваты?

Ад мінулагодняга лета, відома, прайшло ўжо шмат часу. Але нам неабходна вярнуцца ў нядаўняе мінулае. У нумары 40 „Нівы" ад 5 кастрычніка 1975 г. мы змясцілі інфармацыю пра вытручваную хімічнымі сродкамі аховы раслін пасеку гаспадара Аляксандра Ганчара з вёскі Гаркавічы (гміна Бабікі). Начальнік гміннага ўпраўлення ў Бабіках Яўген Янушка ў нумары 48 даў адказ на нашу крытычную публікацыю, з якой выходзіла, што сам гаспадар пасекі не дапільнаваў яе. А праўда якая? Адказ на гэтае пытанне будзе далей.

Пасля таго, як мы змясцілі адказ начальніка, зноў напісаў да нас А. Ганчар з Гаркавічаў. У сваім пісьме ён не згаджаецца з адказам начальніка і просіць нас наведаць жыхароў вёскі Гаркавічы і справу высветліць на месцы. Справу вытручэння пчол і не выканання паслугі ў жніво мы дакладна праверылі. Аказваецца, што прадстаўнікі сельскагаспадарчай службы Бабіцкай гміны не вінаваты. Яны паведамілі каму трэба з гаркавічан аб тым, што тады і тады сельгасгуртоў правядзе апырскванне. Да Аляксандра Ганчара дайшла гэтая вестка крыху спозненай. Крыху ў тым віны мясцовага пчалавода Вацлава Талярчыка і солтыса Лявона Кішкеля. Солтыс паведаміў А. Ганчару раніцай у той дзень, калі меліся праводзіцца апырскванне. Пчолы, відома, з самой раніцы ляцець у поле, і першым з іх не суджана было дажыць пажыць, пакольні трапілі на апырсканыя хімічнымі рэчывамі галоўкі, прыгожа зацвіўшыя ў той дзень. Пчолы не каровы, якіх можна ў любы момант загнаць у хлеў. Пчаляру А. Ганчару дзень гэты запомніўся надоўга. Перажываў ён вельмі, глядзячы на частку тых пчол, якія здолелі вярнуцца на пасеку, але не змаглі прайсці на сваё месца ў родным вулеі. Усе вулеі былі закрыты. Гаспадар рабіў што толькі мог. Відома, што закрыць так сабе вулей нельга. Што трэба рабіць перад гэтым, кожны пчаляр добра ведае. Але што было рабіць, калі не хапала часу? Жыхар А. Ганчар на гэты раз не дабіваецца рэкампенсацыі за атручаных пчол, але больш гэтага ніколі не зробіць. Цяпер будзе ведаць, да каго і калі звярнуцца. Гэта вядома, свая бяда найлепш вучыць...

Вернемся яшчэ да справы спіска, паводле якога прадбачана было даць у жніво машыны з сельгасгуртка ў Бабіках. Склаў яго аент Ян Кастэцкі без ніякай абмяркоўкі з членамі праўлення сельгасгуртка ў Гаркавічах. У гэтай справе не было таксама ніякага вясковага сходу. Цікава, адкуль узяў гэта начальнік гміны Я. Янушка, калі ў сваім адказе ў „Ніву" піша, што сход такі адбыўся... 28 чэрвеня 1975 г. З паслугамі ў жніво было так, што нават удаве Яўгеніі Яцэвіч, якой належалася першай скасіць збожжа, сабраны быў ураджай апошняй.

Грам. Аляксандр Ганчар з Гаркавічаў унёс прадпісную плату ў касу сельскагаспадарчага гуртка ў Бабіках. На якога роду паслугі — гэтага касір не хоча ўпісваць, бо так ужо нявedама чаму тут прынята.

У заключэнні — селяніну А. Ганчару не ўдалося скарыстаць у жніво з сельскагаспадарчых машын „кулка". Чаму? Аказваецца немалая ў тым „заслуга" былога аента Я. Кастэцкага. Не будзем аднак далей даходзіць, хто і за што вінаваты. Гэта магло б толькі пагоршыць суадносіны гаркавіцкіх жыхароў.

На заканчэнне пару слоў аптымістычна. 15 студзеня гэтага года ў Гаркавічах адбыўся справаздачна-выбарны сход сельскагаспадарчага гуртка. Старшынёю сельгасгуртка аднагалосна згодна выбралі Аляксандра Ганчара, які дагэтуль выконваў гэтую функцыю восем гадоў.

У гэтым годзе заказы на сельскагаспадарчыя паслугі збіраць будзе новавыбраны на сходзе аент Ян Кісель. Ён сумесна з членамі праўлення сельгасгуртка будзе таксама сачыць за якасцю паслуг, выкананых усім сялянам. А. Ганчара і Я. Кіселя выбралі таксама дэлегатамі на справаздачна-выбарны сход у Саколцы. (ця)

Беларускія кнігі

У кнігарні імпартных выданняў у Беластоку, вул. Кілінскага 10, можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове, або якія датычаць беларускай праблематыкі:

Экономика Советской Белоруссии. 1917-1967., стар. 544, цана 25 зл. 90 гр.

Грунтоўнае аналітычнае даследаванне аб развіцці народнай гаспадаркі Беларускай ССР за гады савецкай улады.

Экономическая история БССР, 1969, стар. 336, цана 6 зл. 80 гр.

Падручнік для студэнтаў эканамічных факультэтаў вышэйшых школ. Даступная і лаканічная форма гэтага выдання стварае магчымасць шырокаму колу чытачоў пазнаёміцца з гісторыяй развіцця людской гаспадаркі на тэрыторыі Беларусі ад каменнага веку і да 1965 года нашай эры.

Мінск, 1974, цана 10 зл.

Элегантны каляровы альбом невялікага памеру, у якім знаходзім самыя каштоўныя і цікавыя архітэктурныя аб'екты, а таксама абразкі са штодзённага бурлівага жыцця беларускай сталіцы.

Орша, 1974, цана 7 зл. 90 гр.

Фотаальбом з каляровымі і чорна-белымі здымкамі пра колішнюю і сучасную Оршу — адзін з важнейшых чыгуначных вузлоў і прамысловы цэнтр усходняй Беларусі. Варта прыгадаць, што іменна ў Оршы дзейнічаў у часе гітлераўскай акупацыі легендарны Канстанцін Заслонаў.

Кнігарня ахвотна высылае кнігі за паштовым залічэннем. Запатрабаванні кіруйце па адрасу: „Dom Książki", 15-089 Białystok, ul. Kilińskiego 10. (іс)

ДАРОЖНЫЯ ПАРТРЭТЫ

Оля з Плёсак. *Фота Я. Цялушэцкага.*

Жаночы калектыў

Калі гаварыць пра гурток вясковых гаспадынь у Махнатым, што ў Гайнаўскай гміне, то трэба разгледзець тры апошнія гады. Гэта не значыць, што гурток не існаваў раней, але менавіта тады наступіў пералом у яго дзейнасці. Дзякуючы ахвярнай працы Марыі Герасімюк, якую выбралі старшынёй, усё тут перамянілася. Першае — павялічылася колькасць членаў гуртка. Калі ў 1972 годзе налічваў ён 19 асоб, то ў пачатку 1975 г. было аж 54 асобы. Што ж тут робіць? Перш за ўсё арганізуюць (даволі часта) розныя паказы: як пячы, варыць, падрыхтоўваць рыбныя стравы, шыць і г.д. Ну, відома, так, як у такім гуртку.

Аднак жанчын з Махнатага хацелася б яшчэ паказаць з другога боку. Яны вельмі дружныя і надта любяць свой калектыў, а перш за ўсё старшыню. Ёй не трэба на некалькі раз запрашаць жанчын на сход. Ды што сход?! Вось у іхняй вёсцы будавалі памяшканне для пажарнай каманды. Хапіла толькі напомніць — і ўсе як адна прыйшлі дапамагчы. На працягу двух год кожная з іх працавала грамадскім чынам 100 гадзін. За гэты вялікі ўклад пажарнікі аддалі ім на ўласнасць адзін пакой. Чаго тут няма! Розныя пасудзіны і прылады — ну, проста разгубіцца можна. Надзвычай за добрую працу атрымалі яны шаткаўніцу з ручкай. Вельмі карысная прылада. Каб быў нейкі парадак, жанчыны выбралі аптэкуню, якая б наглядала за тутэйшым багаццем. Ёй з'яўляецца Марыля Томчук.

— Надыходзіць вось час, калі трэба браць куранят ці качанят. Відома ж, на гаспадарцы гэтага многа трымаюць. Замест таго, каб паасобна таўчыся ў чарзе, збяруцца нашы жанчыны, абмяркуюць як і што, ды зробяць заказ. Тады ўжо ўпэўнены, што атрымаюць. Кожны год бяруць каля 2000 куранят і 650 качанят.

Разумна нехта сказаў: „Там дзе жанчына, там і кветкі". Відаць, так яно ўжо ёсць. У Махнатым таксама. Ды не то што насадзяць кветак, але проста конкурсы робяць, у каго агародчык найпрыгажэйшы. Так было, напрыклад, у гэтым годзе. Першых месц было тры, аднак такога прыгожага агародчыка, як у Пелагеі Кот, не было ў нікога.

— Ну, проста, як у казцы! — гаворыць Марыля Герасімюк.

Ва ўзнагароду атрымалі па адной слізе, яблыні, па два карчы руж і шэсць настольных сурвэтак.

Але трэба ж і павесяліцца. Калі надыйдзе нейкая гадавіна, тады ўжо на ўсю вёску раздаюцца цудоўныя жаночыя галасы. Маюць яны тут свой хор, які налічвае 8 асоб. Спяваюць не толькі ў сваёй вёсцы. Часта спяваюць на дажынках.

Вялікі ўклад у жаночую дзейнасць уносяць і настаўніцы мясцовай школы. Чатыры з іх з'яўляюцца членамі гуртка. Добра, калі цвіце такая жаночая дружба. З Махнатага можна браць прыклад.

М. Шаховіч

Не забыць мне гэтага...

(Працяг са стар. 1)

ла, прасіла, каб яе забілі і разам пахавалі...

Не, не магу... расказваць пра гэта...

І зноў іго твар задрыжаў ад хваляванія. А было ж гэта трыццаць год таму назад. А калі крыху супакоўся, дык прадаўжаў:

— Вось, стаіць у маіх вачах абразок... Дзяўчынка, гадоў 10-12, якую бандыты павесілі; ушчынуўшы яе шыю паміж штахетамі. У яе адкрытых вачах застыў крык і перапалох, цела абгарэла аж да паясніцы... і яна так тырчала на гэтым асмаленым плоце... Не, не забыць мне гэтага...

Варварства, звычайнае звыраднелае варварства. І яму неабходна было супрацьставіць сілу. Так у лютым 1946 года нарадзілася грамадская арганізацыя — Добраахвотны рэзерв грамадзянскай міліцыі, якая паставіла сваёй галоўнай мэтай барацьбу з бандытызмам і забеспячэнне спакойнай працы працалюбівага насельніцтва.

Інспектар па справах ОРМО бельскага камісарыята грамадзянскай міліцыі, паручнік **Юльян Пасерб** гаворыць:

— Тады, у першыя гады народнай улады ў Бельскім павеце, які ахопліваў амаль палавіну цяперашняга Беластоцкага ваяводства, дзейнічалі розныя „Млоты", „Тузары", „Жбікі", „Бурыя", „Рохі", „Вярусы" і ўсялякая іншая гадзіна...

ОРМО дапамагала змагацца з імі.

Сягнуўшы да старых дакументаў, паручнік Пасерб інфармуе:

— Ужо ў першым годзе існавання ОРМО гэтая арганізацыя на Бельшчыне налічвала 1242 члены і састаўляла 52 працэнты ўсяго стану гэтай арганізацыі ў тадышнім Беластоцкім ваяводстве. Перш за ўсё ў ОРМО пайшлі члены Польскай рабочай партыі і члены маладзёжнай арганізацыі — Саюза барацьбы маладых...

Доўга яны не выпускалі з рук вінтовак і аўтаматаў. Вось бельскі фатограф Ян Іванюк свой „дамашні арсенал" аддаў толькі ў 1953 годзе, калі ўжо ніякая ўнутраная варожая сіла не перашкаджала народнай уладзе змагацца за павышэнне дабрабыту свайму насельніцтву. Але ён і цяпер яшчэ астаўся армоўцам. Ды не толькі ён. Бельская арганізацыя ОРМО, калі яшчэ існавалі паветы, **пяць раз заваёўвала першае месца ў ваяводстве, а два разы — другое месца.** І зараз у Бельску і Бельскай гміне актыўна дзейнічаюць армоўцы. Члены гэтай арганізацыі ў 1975 годзе правялі на службе звыш 70 тысяч гадзін.

Віктар Рудчык
фота аўтара

Беларуская літаратура

АЛЯКСАНДР БАРШЧЭЎСКІ

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЦІШКА ГАРТНЫ — ЧАСТКА 7

Рамесніцка-пралетарскія матывы. Культывая адносіны да працы праявіліся ў вершах „Каваль", „Ткачыха", „Без працы". Ні ў адным з гэтых твораў не выступае праца гарбара.

„Каваль" утрыманы ў стылі радаснай песні чалавека, які цешыцца вынікамі сваёй працы. Праўда, у вершы бракуе паглыбленай псіхалагізацыі, выступае ў ім толькі знешняя характарыстыка кавальскіх заняткаў. Можам нават гаварыць аб пэўнай упрошчанасці рысунку кавальскай прафесіі. Аднак такая ўпрошчанасць, як відома, характэрная амаль для ўсёй песеннай лірыкі.

У вершы „Ткачыха" выступае цікавая карціна працы жанчыны за ткацкім станком. Пісьменнік захапляецца дынамікай ткацкага працэсу. Захапляючыся харастом і сэнсавасцю працы, Гартны не забывае, аднак, аб яе цяжары. Гаворыць ён аб „духаце нязнаной", аб „градзе поту", які залівае твар ткачыхі. Аднак праца і цяжар — гэта адвечныя сястра і брат. Гераіня верша ўсведамляе поўнасцю іх арганічную сувязь. Апалагетычныя адносіны да працы ткачыхі праяўляюцца ў стылістычных вершах, у яго паэтычных прыёмах. Паэт скрып красён называе песняй, а лёт чаўнакоў прыраўноўвае да лёту птушак:

За варстатам дні і ночы,
У духаце нязнаснай
Я старанна і ахвоча
Тку — ліцую кросны.
Скрып галядзей песню грае,
Рыпаюць вітушкі,
Чаўнакі два з краю к краю
Лётаюць як птушкі.
Гукі вёрткія мігаюць
У няспынным маху,
Дні гадзінамі мінаюць
Без слядоў, без знаку...

Характэрнае і заканчэнне верша. Памятаем, што ў цыкле вершаў, прысвечаных асуджэнню працы, Гартны трактаваў яе як з'яву, якая адымае ў чалавека сілы, якая згінае чалавека да зямлі і набліжае смерць. У „Ткачысе" наадварот — праца гартуе сілы, акрыляе чалавека, узвышае яго і робіць высакародным. Характэрная ў гэтым сэнсе апошняя страфа верша:

А вось болей напну жылы,
Дык крыху падспору.
Гэй, гартуйся ў працы, сіла,
Вочы, зорце ў гору.

У вершы „Без працы" паэт маркоціцца не толькі тым, што страціўшы працу, страціў сродкі для жыцця, але і тым, што не працуючы не можна прыносіць карысці свету:

Мяне мучыць, што для свету
Нечым прыгадзіцца.

Працу называе ён надзеяй, верай і мэтай свайго існавання.

Няма працы... цяжка гэта.
Мне цяжар без меры,
Бо ў ёй лёс мой, мая мэта —
У ёй спадзеў і вера.

Так гаварыць можа толькі чалавек, які зразумеў, што праца з'яўляецца найважнейшым мерылам вартасці чалавека, доказам грамадскага характару чалавека і яго прыналежнасці да вялікай сям'і — чалавецтва. У такой трактоўцы працы праявілася горкаўская матывы.

Святліца-гігант

Да пабудовы яе жыхары Рыбалаў сумесна з гміннымі ўладамі ў Заблудаве прыступілі ў 1975 г., а дакладна 19 студзеня. Менавіта тады прыняліся за разборку і перавоз двухпавярховага драўлянага будынка, які купілі ад грамадскіх улад у Беластоку. Размеры вялікія — 20,60 м даўжыні і 13,20 м шырыні. Не ведаю, ці знойдзецца другая вёска, якая б мела такі гігант.

— Як будаваць, дык будаваць! — сказалі рыбалаўскія жыхары і пряняліся за працу.

Стварылі грамадскі камітэт і пачалі складаць будынак. Кошт пабудовы вялікі, амаль мільён 400 тысяч злотых без мэбліроўкі. Гмінныя ўлады не маглі б усяго гэтага фінансаваць. Выхад знайшоўся. Многа работы было зроблена грамадскім чынам. Кожны жыхар працаваў тут па пятнаццаць дзён і прывёз па 20 м³ пяску. Апрача таго, унеслі таксама грашовы ўклад — па 200 зл. ад гаспадара. Калі ў 543600 зл. былі ацэнены ўсе работы ў 1975 г., дык рыбалаўцы зрабілі работы аж на 442.600 зл. Гэта ж уклад не абы-які.

Цяпер, аднак, як паінфармавалі ў Заблудаўскай гміне, усё пачынае звальняць бег. Не хапае грошай. На 1976 г. засталося толькі 199 тыс. злотых. Гэта тыя грошы, якіх, дзякуючы грамадскай працы, не выкарысталі ў мінулым годзе. І цяпер узнікае пытанне: як закончыць? А да заканчэння яшчэ далекавата. Адной толькі фарбы трэба аж 800 кілаграмаў, а да таго ж няма яшчэ ацяплення, сцэны таксама не абабітыя, ды і знадворку святліца не ашалявана.

Што будзе ў святліцы, вырашае грамадскі камітэт. Ад яго залежыць, што размесціцца ў гэтых васьмі залах. Пакуль што нічога канкрэтнага яшчэ не ведаюць. Прапановы ёсць розныя. Прыкладна, прадпрыемства „Лес" у адной зале хоча зрабіць бар, упрыгожаны рознымі паляўнічымі прыладамі. Хочуць зрабіць тут таксама клуб селяніна і клуб садоўніка. Але ўсё гэта яшчэ думкі. Адно толькі вядома, што найбольшую залу (паверхня аж 148м²) прызначаць на танцы і паказ фільмаў. У апошні час задумоўваюцца таксама над бібліятэкай. Застаецца толькі закончыць пабудову.

М. Ш.

Масты і мосцікі

У Нараўскай гміне змяняюцца дарогі, будуюцца прыгожыя масты. Але ў некалькіх месцах на ручаях, якія прапłываюць праз дарогі, ёсць такія масты, што проста сорам пра іх казаць, бо на такіх драўляных мастах можа сам Люцыпар паламаць свае ногі ўдзень, а што ўжо казаць пра каня. Тут для прыкладу назаву адзін драўляны мосцік, які знаходзіцца на рэчцы Малынка, па дарозе з вёскі Белкі ў Жыўкова. На гэтым мосціку не было ніякіх знакаў, а на яго памосце такія дзіркі, што каня цяжка нагнаць на мосцік.

Летам 1975 года дарожныя ўлады з Нарвы паставілі знак, што нельга ўязджаць на мост цяжэйшым машынам, як 1 тона. І тады паўстала неразбярыха. Я падаю, што мой гумовы воз важыць 465 кілаграмаў, а конь 500, і калі я сам сяду на воз, важачы 82 кілаграмы, то ўжо не магу праз мост праехаць, бо агульны цяжар перавышае 1 тону.

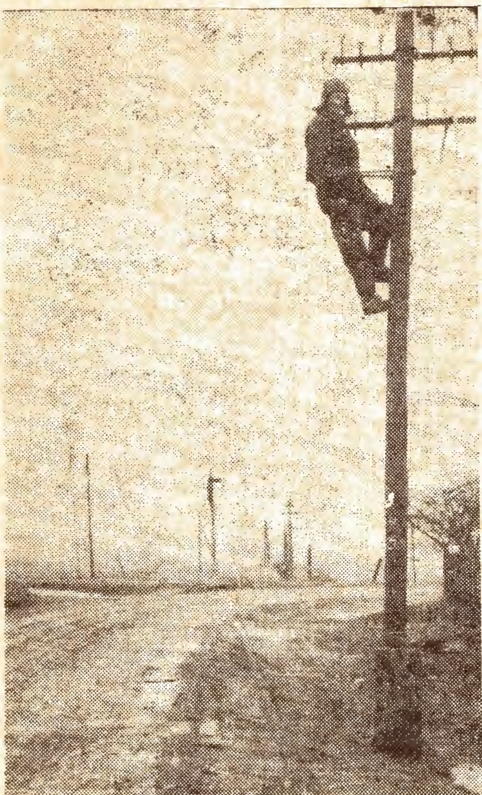
Неўзабаве вясна, і людзі будуць вазіць на свае калоніі гной пад веснавыя пасевы ці пад бульбу, а праехаць будзе вельмі цяжка, бо калі мост заваліцца пад фурай гною, тады будзе вінаваты гаспадар, бо стаіць жа знак! А куды заехаць на сваё поле, ніхто не падумаў.

Другі — бетонны мост, таксама на рэчцы Малынка, па дарозе з вёскі Белкі ў вёску Малынка. Будавалі яго сяляне вёскі Белкі. Там няма ніякага знаку, а дарога па абодвух баках мосту такая кепская, што як праходзяць гусенічныя трактары, то падымаюцца, быццам на другі паверх.

Варта, каб дарожныя ўлады з Нарвы падумалі пра гэтыя два масты, бо яны маюць вялікае значэнне для жыхароў вёскі Белкі, якім цяжка даехаць да свайго поля, і цяжка будзе прадпрыемству, якое выконвае меліярацыю і дрэнацыю на аб'екце Фальваркі 2.

М. Лук'янюк, Белкі

Праца ў паветры

Блажэй Міщчук, манцёр першай брыгады Ваяводскага тэлекамунікацыйнага ўпраўлення, ужо 16 год працуе на слупах, каб людзі атрымоўвалі як найхутчэй розныя весткі, якія прыносіць жыццё.

Фота В. Рудчыка

Прыехалі бояры-панічы, што ўзяті.
Прыехалі бояры і панічы —
ухапілі русую косу на бічы.

Ад Веры Паповай, 1932 г. нараджэння, г. Беласток, якая навучылася гэтай песні ад сваіх матулі, бабулі і цёткі, што жылі ў вёсцы Гнецокі каля Заблудава, запісаў 20 кастрычніка 1975 г. М. Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнетафоннай стужкі Л. Панько.

Гасцініца ПТТК у Белавежы. *Фота Я. Цялушэцкага.*

Белавежскі 1975 год

Мінулы, 1975 год прайшоў у Белавежы пад знакам турызму. Ужо першыя месяцы прадказвалі, што экскурсантаў будзе процьма. І сапраўды! Прыехала іх у гэты чароўны куток Польшчы звыш 125 тыс. чалавек. Толькі прыродазнаўчы музей, які ў перыяд ад ліпеня да верасня быў адкрыты на гадзіну даўжэй, адначаў рэкордны лік — 107.771 наведвальнікаў. Турысты, пачаўшы ад вясны, маглі ў ім агледзець новыя экспанаты ў этнаграфічнай частцы.

Не падвялі і замежныя госці. Калі ў 1974 годзе налічана іх тут не больш 5 тыс. з 55 дзяржаў, то ўжо ў мінулым годзе — каля 5,5 тыс. з 60 дзяржаў. Ехалі найбольш з СССР, ГДР, Чэхаславакіі, Францыі, ФРГ, Вялікабрытаніі і ЗША. Савецкія турысты склалі ў 1975 г. — 20, 4% усіх замежных прыезджых. Варта ўспомніць і аб прадстаўніках такіх экзатычных краін, як Тога, Сірыя, Непал, Малайя, Калумбія, Камерун, Эфіопія і інш., якія наведалі Белавежскую пушчу з выпадку сусветных канферэнцый і з'ездаў.

Не скардзіліся госці на кватэры і харчаванне, затое ўжо традыцыйна з году ў год — за экскурсаводаў ішлі сапраўдныя бої. Іх у сезоне нанязь так цяжка, як у студзені знайсці ў лесе квітучыя пралескі. Хаця экскурсаводчы гуртох у Белавежы налічвае каля 70 чалавек, у сезоне групы водзяць не больш, як 30. І кожны дзень. Вялікая частка экскурсаводаў, па розных прычынах, прадстаўлена толькі ў спіску. Гавораць дасціпныя белавежцы, што каб не пенсіянеры, не было б каму ўвогуле вадзіць экскурсіі па пушчы. Трэба, як найхутчэй пашукаць дарог рашэння гэтай невясёлай сітуацыі, хаця б таму, што памянёная турыстычнага руху ў бліжэйшай будучыні не відаць.

Прыязджаючыя ў Белавежу ў 1975 г., апрача музея, маглі наведаць запаведнікі прыроды і зуброў. З мая абмежаваны рух на некаторых шляхах у запаведніку прыроды. Найпапулярнейшы шлях „да дуба Ягайлы" будзе, аднак, далей даступны ўсім.

Добра былі забяспечаны таварам з белавежскімі сувенірамі павільёны „Цэпэлія" і ПТТК. У продажы паявіўся новы ўзор статуэткі зубра, зробленай з гіпсу. Зусім падобная да статуі з драўніны, ды каштавала толькі 45 зл. Такая самая статуя з дрэва каштуе ад 200 да 400 зл. Падвёў спажывецкі гандаль. Гэтая сітуацыя паўтараецца штогод, таму нікто і не здзівіўся.

Распрададзены ў сезоне цікавейшыя кніжкі аб пушчы. У даны момант турыст не купіць пазіцыі, у якой знайшоў бы сумленную і даволі шырокую інфармацыю аб флоры і фаўне пушчы, аб яе гісторыі, клімаце і г.д. Сёлета, відаць, паявіцца новая кніжка дац. др Я. Б. Фалінскага „На зялёных шляхах пушчы", ды яна цалкам справы не вырашае. Трэба ўзнаўляць выданні „Нацыянальнага парка ў Белавежскай пушчы" пад рэд. Я. Б. Фалінскага, „Белавежскую пушчу" Я. Е. Карпінскага, „У нетрах Белавежскай пушчы" Э. Венцкі і інш.

У 1975 г. у Белавежы быў адчынены новы бар „Вэймутка", які знаходзіцца ля ставаў. Другі бар „Турыстычная" — атрымаў новы стылёвы дах (работа рук майстра Аляксандра Бушко). Пабудавана новая чыгуначная станцыя, а арыгінальны мосцік спалучыць два берагі рэкі Нараўкі ў ваколіцы стаянкі аўтамабіляў. У розных пунктах Белавежы і пушчы ўстаноўлены цікава выканаяныя інфармацыйныя дошкі.

Што прынясе Белавежы 1976 год? Аб гэтым у сваю пару...

П. Байко

Так бывае...

РАЗГУЛЯЎСЯ

Вельмі ж разгуляўся В. П. з вёскі Рыбалы. Бо як жа яму цяпер не гуляць! Займаецца ён будаўлянкаю, робіць фундаменты і муруе дамы, а нават і тынкуе. І, як кажа яго бацька, не пойдзе рабіць, калі яму не выпадзе ў дзень 500 злотых. А работы на гэты фах то яму не бракуе, бо ўсе будуюцца. Грошай мае многа і, не ведаючы, што з імі рабіць, п'е, запіваецца. Дзень, два, а нават і тры п'е. Бацьку і маці, якія яго выгадавалі, і вывучылі і хацелі ад гарэлкі адарваць, зненавідзеў, стаў ім пагражаць, а нават біць. Хваліцца, што рана ці позна, але бацькоў пазабівае. Калі нап'ецца, то ідзе на панадворак бацькоў і рвецца ў хату. Бацькі замыкаюцца і клічуць ратунку. Людзі, якія чуюць, баяцца ісці ратаваць, бо баяцца п'янага, які зверам скача да ўсіх.

Забыўся сын, што бацькі клапаціліся аб ім, гадавалі, вучылі яго.

Сумуюць бацька і маці. Што ж рабіць? Трэба шукаць нейкага ратунку. Заявілі ў міліцыю — нічога, адгаварыўся, што бацькоў не чапае. Трэба сведкаў. Але адкуль іх узяць? Усе суседзі і вёска ведаюць, што робіцца, але сведчыць ніхто не хоча. Баяцца.

М. С.

(Працяг са стар. 2)

Пленум дбайнай гаспадарнасці

„Кожны гектар зямлі павінен даваць высокі ўраджай", — гаварыў Пётр Ярашэвіч.

Пасля спрэчак выступіў Эдвард Герэк, які перш за ўсё звярнуў увагу на рэзервы, накопленыя ў чалавечых магчымасцях грамадзян нашай краіны.

„У нас ёсць, — гаварыў ён, — як ніколі дагэтуль вялікі патэнцыял адукаваных і добрападрыхтаваных да прафесіянальнай працы кадраў. Амаль 700 тысяч працаўнікоў нашай дзяржаўнай і спулдзельчай гаспадаркі мае вышэйшую адукацыю, амаль 2,5 мільёна чалавек — сярэднюю і амаль 2,3 мільёна — асноўную прафесіянальную адукацыю. Разумнае выкарыстанне гэтага патэнцыялу стварае самы вялікі рэзерв, які вырашае аб далейшым дынамічным грамадска-гаспадарчым развіцці нашай краіны".

Цяпер у нашых вёсках адбываюцца сходы сялян, у часе якіх гаспадары вызначаюць свае планы далейшага развіцця. У час гэтых сходаў абавязкова трэба памятаць аб усіх тых праблемах, пра якія гаварылася на другім пленуме ЦК ПАРП. Ашчаднасць і развага гэта цяпер галоўны абавязак кожнага грамадзяніна нашай краіны.

Віктар Рудчык

ВЕР-НЕ-ВЕР

Любімы Астрон! Горача прашу цябе, выясні мне некалькі мучачых мяне ў апошні час сноў. Часта сніцца мне новая кватэра і што я буду перабірацца туды або ўжо жыву там. Кватэра гэта бывае раз у сучасным блоку, раз недзе на вёсцы або ўвогуле ў незнаёмым месцы. Заўсёды трапляю я туды ўначы і ніколі не свеціць сонца.

Заадно вельмі прашу выясніць, што абазначае, калі выцягваеш са студні ваду. Былі тры студні. Адна — вельмі глыбокая, але амаль пустая. Я хацела набраць з яе вады, але вядзерца выцягнула толькі крышачку вады. Побач стаялі дзве поўныя студні, і суседка параіла мне, што я змагу набраць адтуль вады без ніякіх цяжкасцей. Але я ўжо не набірала вады, бо прачнулася. Ці абазначае гэта пахаванне?

Марыя

Што датычыцца першай серыі сноў. Чакае вас, на жаль, здрада ў каханні. Нічога дзіўнага, што не свеціць пры гэтым сонца; бо абазначала б яно светлае і радаснае жыццё, а яно не ідзе ў пары са здрадай.

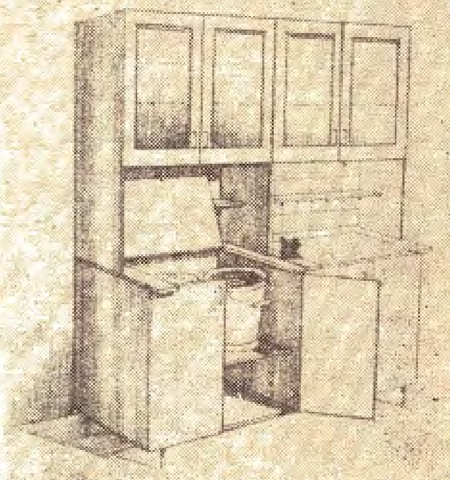
Другая серыя сноў якраз пацвярджае першую. Адкуль вы ўзялі пахаванне? Проста чакае вас нейкая няўдача, фальш, расчараванне і страта (вы ж ніяк не маглі набраць поўнага вядра вады са студні). Разгляньцеся, аднак, навокал. Былі ж яшчэ дзве поўныя студні побач, можа яны прынясуць вам шчасце і поспех...

Астрон

Куток практычных ведаў

ЯК РАЦЫЯНАЛЬНА АРГАНІЗАВАЦЬ МЫЦЦЁ ПОСУДУ?

Мыццё посуду і розных кухонных прылад займае заўсёды нямала часу. Значна лягчэй і зручней будзе ісці гэта праца, калі адпаведна будзе абсталявана дзеля гэтага спецыяльнае месца. Варта пры гэтым напомніць, што, напрыклад, мыццё посуду, сагнуўшыся, патрабуе на 1/3 энергіі больш, чым у стаячай пазіцыі.

Найбольш адпаведная вышыня століка з устаўленымі міскамі — 90 або 85 см.

Падставовыя прынцыпы правільнай арганізацыі месца для мыцця посуду:

1) ракавіна (злеў) павінен заўсёды знаходзіцца з левага боку ад міскі, у якой мыем посуд.

2) посуд для паласкання павінен знаходзіцца з левага боку ад злеву.

3) добра было б, каб месца гэта знаходзілася недалёка ад акна.

Замест таго, каб выціраць посуд, можна прымяняць спецыяльныя сушылкі, на якіх посуд абсыхае сам. Гэтую сушылку можна паставіць на століку побач з месцам для змывання посуду, але можна таксама павесіць яе на сцяне.

Вялікае значэнне ў гаспадарскіх занятках мае таксама адпаведнае размяшчэнне посуду для адпадаў. У сегментных мэблях паўсюдна прымяняецца паліца для вядра, падвешаная на дзвярах шафкі, якою аббудавана ракавіна. У другой яе частцы ёсць месца для вядра з вадой. Каб набраць вады, адхіляецца верхняя крышка, як паказана на малюнку.

Гаспадыня

Сардэчныя тайны

Дарагое „Сэрцайка“! Мне 20 год. Жыву я на вёсцы. На калядныя святы ў нашай вёсцы была забава, і я з сяброўкай пайшла пагуляць. Ніхто мне не падабаўся, апрача аднаго хлопца. Я вельмі хацела з ім танцаваць і, на маё шчасце, ён падыйшоў да мяне і мы пачалі з ім гуляць. Разам правялі мы цэлы вечар. Дамовіліся сустрэцца праз тыдзень. Абяцаў быць і быў. Пасля я даведалася ад маёй сяброўкі, што ён жанаты і мае нават дзіця. Калі я сустрэла Юрку, сказала яму аб гэтым. Аднак ён не прызнаўся, гаварыў, што ўсё гэта хлусня. Але ад тае пары я не мела спакою. Потым плюнула на ўсе гэтыя гаворкі, пачала з ім сустракацца, ну, і пакахала яго. Неўзабаве, аднак, я даведалася канкрэтна, што ён жанаты і мае дзіця. Цяпер ён ужо не выкручваўся, сказаў, што з жонкаю не жыве ўжо год часу і не думае да яе вяртацца, што ажэніцца са мной, калі толькі я згаджуся. „Сэрцайка“, прашу ў цябе парады, што мне рабіць? Я ж яго так моцна кахаю.

Аля

Аля! Не спяшайся са шлюбам. Юрку ты мала ведаеш. За такі кароткі час цяжка пазнаць, які ён сапраўды. Ён жа пакінуў жонку і дзіця, ды і табе праўды адразу не сказаў. Хто ведае, ці калі-небудзь не задумае вярнуцца да іх, ці не скажа табе, што гэта з-за цябе не жыве ён з жонкай? Падумай, разваж усё, пакуль зробіш гэты вельмі важны ў жыцці крок.

Сэрцайка

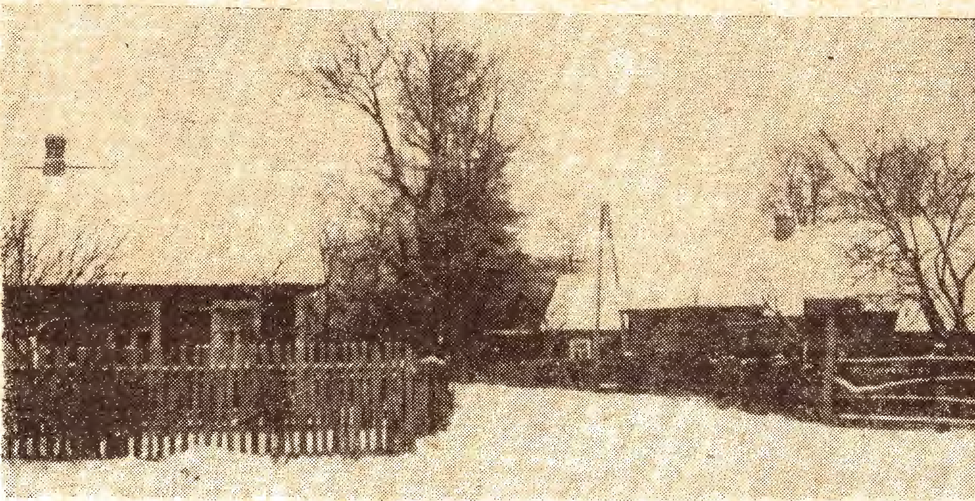
Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Муж п'янстваваў і скандаліў. Жонка звярталася нават у гэтай справе да пракурора, перад якім муж абяцаў, што паправіцца, аднак слова не стрымаў. Жонка выставіла на лесвічную клетку чамадан з рэчамі мужа і ў кватэру яго не пусціла. Кватэра кааператыўная і запісана на мужа. Ці можа муж патрабаваць, каб выселілі жонку, а прынамсі, каб не перашкаджала яму ў супольным карыстанні жылплошчай?

АДКАЗ: Калі кватэра набыта пасля шлюбу, то незалежна ад таго, на каго яна запісана, з'яўляецца супольнай уласнасцю мужа і жонкі. Калі б была ліквідавана маёмасная супольнасць, суд можа прыдзяліць у гэтым выпадку кватэру жонцы або мужу.

Жонка не мела права самавольна выселіць мужа і, фармальна беручы, ён можа патрабаваць, каб суд звярнуў яму супольнае валоданне. Аднак калі паводзіны мужа, як сцвярджае жонка, дрэнныя, суд, беручы пад увагу нормы грамадскага сужыцця, можа не ўзяць пад увагу патрабаванне мужа. Муж з-за гэтага сваіх маёмасных правоў на кватэру не страціць, але зможа іх рэалізаваць дзякуючы падзелу супольнай маёмасці. Падзел можа быць праведзены толькі пасля таго, калі маёмасная супольнасць паміж імі будзе ліквідавана спецыяльным рашэннем суда або ў выніку разводу.

Этнаграфічнае акенца

Падляўкова. *Фота. Я. Цялушэцкага*

— Ах ты сабака! — калоцячыся ад злосці, хрыпеў Шчарбак. — Ён яшчэ абураецца, ён выкручваецца. Глянь во! — і паказаў хлопец у дол, дзе па-ранейшаму нерухома ляжаў маёр. — Во што ты нарабіў, свалата прадажная. А яшчэ сержант! А яшчэ пісар! Ну чакай! Ад мяне ты не ўцячэш. Я цябе з-пад зямлі дастану!

— Ды што ты? Што ты на мяне накінуўся? Я яго кіламетр цягнуў. Але ж ён памёр! Зразумей! Памёр... я думаў. Таму і паклаў. Як жа несці? Немцы вакол. Сам жа ведаеш, чалавек ты!

Ён ужо зразумеў, што небяспека мінула, і нават паспрабаваў фальшыва ўсміхнуцца, каб упэўніць Шчарбака, што той памыляецца.

Іван нервова запіхаў у кабур пісталет і, не зводзячы з пісара цяжкага позірку, зморана і злосна хрыпеў:

— Свайго камандзіра, свайго начальніка параненага кінуць пад самым носам у ворага! От свалата, от жа нягоднік! А што цяпер? — Ён цяжка і павольна апусціўся на калені перад маёрам. Рукі памарожаны, ногі, пэўна, таксама. Ну, дай цяпер рады. Як дасі?

Цімошкін таксама падаўся да маёра — шызы шынель таго на плячах і грудзях быў у рудых падмёрзлых плямах крыві, пабялелы твар здаваўся зусім нерухомы, толькі пад вокам неспакойна торгалася нейкая маленькая жылка. Маёр даўно, відаць, страціў прытомнасць і ціха стагнаў у часе кароценькіх неглыбокіх уздыхаў.

— Цяпер ты яго панясеш, воўчая душа, — паднімаючы ад параненага галаў, сурова сказаў Шчарбак. — Адсюль і да канца.

Пасля ўдвух з Цімошкіным яны пасунулі маёра глыбей пад застрэшак, Блішчынскі ўслужліва разварушыў салому, дапамог ухутаць ёю маёравы ногі. Выраз сержантавага твару быў яшчэ насцярожаны, але ў позірку паступова з'яўлялася хітраватая ўпэўненасць. Шчарбак раззлавана і заклапочана хмурыўся.

— У яго, бач ты, яшчэ і рука прастрэлена, крыві шмат выцекла. Цяпер, глядзі, што робіцца, — ён прыўзняў з саломы маёраву далонь. — Каб чаго кепскага не сталася. Памарожана.

Рука сапраўды была страшная, нейкая дужа белая і распухла-азызлая, ды і наогул маёр быў ледзьве жывы. Дзіўна было Цімошкіну бачыць знаёмую вялікую постаць гэтага чалавека, іхняга камандзіра, і разумець, што цяпер ён зусім ужо не той, адна прысутнасць якога надавала артылерыстам упэўненасці і сілы ў баі. Цяпер ён быў слабейшы за якое дзіця. Але ім не патрэбна была яго сіла — яны прагнулі толькі, каб ён ачнуўся з забыцця, загаварыў, убачыў, у якую бяду трапілі хлопцы, і што-небудзь параіў.

Шчарбак нейкі час сядзеў над ім, самкнуўшы над ілбом строгія бровы, і нешта ўпарта-напружана думаў. Адчуўшы, што сябар пакрысе адышоўся ад свайго гневу і крыху спачыў, Цімошкін спытаўся:

— Дык як жа гэта сталася? Пайшоў за Здабудзькам, а знайшоў маёра?

— Як сталася? Знайшоў Здабудзьку. Забіты. Прама ў патыліцу. Пасля зблудзіў. Такая цемра, снег. Хадзіў, хадзіў і згубіў вас. Натрапіў на кукурузу. І вось маёра знайшоў. Той жа гад кінуў яго... Маёр сам сказаў. Яшчэ прытомны быў.

— Каб жа я ведаў, а то гляджу — сціх — ну, думаў, памёр, — з фальшывою горыччу азваўся Блішчынскі. Ён стаяў над імі, прыхінуўшыся плячом да сціrты, і з цікаўнасцю зазіраў на маёра. Дзіўна было, як хутка ён забыўся на шчарбакову лютасць і цяпер імкнуўся зрабіць выгляд, быццам нічога сур'ёзнага між імі не здарылася. Шчарбак пагрозлівым позіркам змераў яго:

— Ты маўчы лепш! Ось выйдзем — я з цябе спаганю. Бязлітасна спаганю! Не думай, што адбаярыўся.

Усе памаўчалі трохі, Шчарбак першы раз паглядзеў навокал — на снегавое поле, вінаграднік, дрэўцы, хутар, раскапаны немцамі пагорак удалечыні.

— Прайсці не спрабавалі?

— Не. Як жа пройдзеш: немцы кругом.

— А я ледзьве дарогу перайшоў. Зранку сядзеў. Добра, што на лясок натрапіў... — казаў ён, азіраючыся. — Ах ты халера, от бяда! І трэба маёра ратаваць. Цяпло яму патрэбна. Можа якую аперацыю. А то загіне да вечара.

— Ведама ж. Не дужа ў саломе нагрэеш, — уставіў сваё Блішчынскі. Выгляд у яго быў незалежны, але свае разважанні ён кінуў, відаць, усё ж асцерагаўся Шчарбака. Шчарбак зноў нічога не адказаў яму.

— Як жа гэта ты валок яго такую далеч? — спытаў Цімошкін у сябра.

— Ведаеш, не раз ужо думаў: упаду і здохну. Але валок. Як жа кінеш: свой чалавек.

Ён памаўчаў і зусім ужо сцішаным тонам спытаў:

— Курыць, вядома, няма?

— Няма, брат.

— Кепска... А я ось у Здабудзькі паперы ўзяў. — Шчарбак выцягнуў нагу, дастаў з кішэні пацёрты пачак дакументаў. — На, ты ж грамацей — адпішаш. Як выйдзем...

Цімошкін узяў з яго рук згорнутую ў паперку чырвонаармейскую кніж-

ТРЫБУНА чытачоў

Імшараўскія чэрці

Ад вёскі Гарбачы
Да самай Вулянкі
Калісь у цёмныя ночы
Чэрці строілі гулянкі.

Гнуліся белыя бярозкі,
Пахла багнава зелле,
Чуць было да нашай вёскі
Чортава вяселле.

У вечных рошчах імшара
З ім вужы дружылі,
А сягоння ў гэтым месцы
Рэйкі праламжылі.

Час ішоў, прышлі людзі,
Чарцей палавілі,
І на ўзгорку пад Ляўшамі —
Там іх пасялілі.

Домік ім там збудавалі —
Фабрыкай назвалі.
Ану, чэрці, да работы,
Сваё адгулялі.

Хай цяпер людзей не страшаць
І работу маюць,
А пры іх хай добры грошы
Людзі зарабляюць.

Адзін меле, другі сее,
А трэці мяшае,
Чвэрты проста ў мяшкі сыпле,
У балёты спіхае.

З той пары гудзяць машыны,
Агні ноччу ззяюць,
Людзі робяць тут на змену,
Чарцей не змяняюць.

І ці хочуць, ці не хочуць,
Круцяць, як шалёны,
Зямлі робяць угнаенне,
А для нас мільёны.

І плывуць, плывуць мяшочкі
Па роднаму краю —
Ці то ў студзень, ці то ў ліпень,
І ў цвітучым маі.

Так пісаў бы да рассвета,
Ды закончыць ужо пара.
Я ж не пісар, не паэта —
Толькі сторож імшара.

А. Л.

ку, нейкія даведкі, пацёртыя, пакамечаныя лісткі. Адзін аркушык разгарнуў — гэта было пісьмо — няроўныя, напісаныя алоўкам радкі родным, куды-небудзь на Віленшчыну або Кіраваградчыну. „Адсылаць яго ці ўжо не трэба?“ — падумаў ён і прабег вачыма першыя няскладныя словы на ўкраінскай мове: „Пішу вам усім родычам, што я попав до артылерыі, воюемо Гітлера з пушкі. Мэнэ хотілы назначыць до коней, та я відказався — як це я буду в обозі, колі ў мэнэ свій рохунок з Гітлером за Мыколу. Воюемо мы добрэ, хлопці ў нашому разліку сміліі, командзір Скварышаў тэж справедлівий і відважный, а шчэ й хорошый. За мэнэ не горюйтэ, а што трапітся, то дарма не загіну, а покажу цім фрыцюкам. Чоботы мої Петро нехай віддасць куму, шчоб підбыв підошвы, воны шчэ міцны, а за роботу, колы прыйду після війны, в боргу не застанусь. А шчэ сходы до головы сіль рады, нехай по оцій справці зменшыць тобі плату як чырвоноармейскій родыні...“

Прачытаўшы тое, Цімошкін трохі здзівіўся, упершыню неяк зглядзеўшы знутры гэтага ціхмянага, нехуцавага, як кажуць, чалавека, відаць, здольнага на большае, чым тое, што ён паспеў здзейсніць за кароткі час на вайне. У хлопца ад таго з'явілася ў душы кароткая прыкрасць, што вось дагэтуль крыху пагарджаў ездавым, які на справе быў зусім нядрэнны салдат.

(Працяг будзе)

З даездам у школу — балаган

З даездам дзяцей у зборныя школы зрабіўся балаган, гаворыць солтыс вёскі Канюкі Уладзімір Матвеюк. Прычэпа з трактарам прыязджае ў Канюкі і забірае дзяцей у школу ўжо а гадзіне 7^{30}, а нават а 6^{30}. Вязе іх у школу ў Паўлы, дзе дзеці вучацца ў розных класах і ў розныя гадзіны. Дзеці з ніжэйшых класаў вучацца толькі дзве гадзіны, класы III і IV вучацца па чатыры гадзіны. Крыху больш вучацца класы V — VI, а найбольш класы VII і VIII (па 6-7 гадзін). Прычэпа прывозіць дамоў адразу ўсіх дзяцей, дык ім даводзіцца чакаць ад раніцы, пакуль аж адвучацца ўсе дзеці, гэта значыць да гадзіны 15-16. Дзецям, якія закончылі заняткі раней, няма чаго рабіць і няма куды дзецца, дык яны сядзяць або бегаюць па двары і мерзнуць. У Паўлах ёсць святліца моладзі, але дзяцей туды не пускаюць, бо вельмі брудзяць.

Па гэтай прычыне многія дзеці ляжаць і хвараюць. А Канюкі ж дамагаліся, каб дзяцей дамоў прывозілі хаця б два разы ў дзень. Ды нічога з гэтага не выйшла.

М. Матвеюк

XVII алімпіяда

У пачатку другой дэкады студзеня 1976 года праўленне ЗСМВ і ЗГП у групе сельскагаспадарчых школ у Бельску падвяло вынікі XVII алімпіяды ведаў аб Польшчы і сучасным свеце і правяло дадатковы конкурс для найлепшых. Сярод вялікага змагання былі выбраны дружыны на ваяводскія эліміначыі. У групе сярэдніх школ гонар школы будуць бараніць Б. Точка, Я. Гродскі, В. Грынявіцкі, а сярод прафесіянальных школ — Я. Пракапюк, Я. Слакатовіч, Я. Раманюк.

Мікалай Няплоха

Хто вінаваты?

Дашы ў Кляшчэлеўскай гміне — гэта вялікае сяло. Тут ёсць крама. Але каб купіць каўбасу, кашанку, сальцісон ці грудзінку, даводзіцца жыхарам ехаць аж у Гайнаўку — 34 кіламетры, ці ў Бельск Падляшскі — 30 кіламетраў, паколькі ў Дашы многіх тавараў не прывозяць. Не дзіва, што мясцовыя людзі наракаюць на краму, бо пра забеспячэнне яе таварамі ніхто, відаць, не клапоціцца.

Марко

Гураны — вёска культурная

Гураны — гэта невялікая вёсачка ў гміне Крынкі, налічвае 55 дамоў. Але тут, у Гуранах, высока цэніцца культура. Ёсць вясковы дом культуры, дзе адбываюцца заняткі ў клубе, школа, якая навучае па праграме пачатковай школы, і курсы кваліфікаванага гаспадара. Працуе ў Гуранах гурток БГКТ, партыйная арганізацыя, гурткі ЗСМВ, ЛЗС, сельскагаспадарчы гурток, воднамеліярацыйная суполка. Ёсць крама са спажывецкімі і прамысловымі таварамі. На базе СКР працуе некалькі чалавек трактарыстамі. Іншыя займаюцца гадоўляй авечак і цялят. Трэба сказаць, што больш культурнай вёскі ў гэтай акрузе няма.

Віт

З Крываціч

ЧЫМ ХУТЧЭЙ, ТЫМ ЛЕПШ

Пакуль ёсць вольны час, варта, каб сяляне Крываціч зрабілі рамонт дарог на сваім полі. На многіх дарогах ёсць калдобіны, а ў Крывацічах жа дзве жвіроўні, так што з матэрыялам на рамонт няма бяды. Думаю, што сельгасгурток і сяляне, у якіх ёсць свае трактары, найперш зоймуцца гэтым.

ПРАЦА АПЛАЧВАЕЦЦА

Многія жыхары Крываціч ужо некалькі год ткуць саламяныя маты і выпрабляюць каробкі-пляцёнкі. Да перадавых належаць Оля Суліма, Пятро Будка, Люба Гаварко, Васіль Суліма, Віктар Чыквін. Здаюць яны свае вырабы ў Орлі, Рэдутах, Гайнаўцы і Бельску. Гадавы даход некаторых даходзіць да 80-100 тысяч злотых.

Іван Кірызюк

Пра каляндар

Па-мойму, кніжны беларускі каляндар, у гэтым выпадку на 1976 год, павінен быць у хаце кожнага беларуса, так, як і газета „Ніва“. Не менш важную ролю адыгрывае ён у нашым асяроддзі. Ён можа быць настаўнікам і для малога і для дарослага. На старонках яго знойдзем усё: гісторыю, геаграфію, астраномію, сельскагаспадарчыя парады, кулінарныя, пра нашых слаўных пісьменнікаў і паэтаў, іх творы. Ганарыцеся сваім беларускім календаром, так, як і газетай „Нівай“. Не шкадуйце гэтых 20 зл.! Каля крамы не столькі пакінеш.

М. Панфілюк

Добры вечар, добры год!

Навагодні студзеньскі дзень 1976 г., субота. У Доме настаўніка ў Гайнаўцы святочны настрой. Набліжаецца гадзіна 19-я. У прыгожа прыбранай зале пачынаюць збірацца госці, для якіх неўзабаве пачнецца баль. Аркестр вальсам „Дунайскія хвалі“ заклікае ўсіх да танца. Зал змяніўся ў вялікі букет жывых кветак, які стварылі рознакаляровымі прыгожымі ўборамі ўдзельнікі балю. Гучаць народныя мелодыі, добра іграе аркестр. Сярод удзельнікаў знайшліся дасканалыя дуэты, квартэты, гучаць беларускія песні: „Беласточчына“, „Люблю наш край“, „Нёман“ і многа іншых. Апоўначы страляюць коркі шампанскага, каб наступаючы 1976 год быў яшчэ багацейшы ў нашай краіне, каб нам жылося яшчэ лепш, а БГКТ развівалася шырэй.

Рабочыя, настаўнікі, лекары, інжынеры-актывісты, члены БГКТ правялі прыемна гэты студзеньскі вечар, арганізатарам якога быў аддзел БГКТ у Гайнаўцы.

Віктар Бура, Гайнаўка

Ёлка ў Дубічах

Ёлка ў Дубічах Царкоўных адбылася ў зале гміннага цэнтра культуры. Старанна ўсё было падрыхтавана, асабліва трэба падзякаваць тут педагогам нашай школы на чале з дырэктарам Янам Капчуком і бацькоўскаму камітэту. Вучні ўсіх класаў спявалі песні, дэкламавалі вершы, былі і кароткія пастаноўкі. Галоўным пунктам урачыстасці быў Дзед Мароз, які ўсім вучням раздаў навагоднія падарункі. Ніхто не мог пазнаць мясцовага жыхара Мікалая Корха, так па-мастацку ён сыграў ролю Дзеда Мароза.

На заканчэнне адбылася вучнёўская забава. На акардэоне іграў кіраўнік ГОК-у Грыша Шварц.

М. Панфілюк

Л. Пякарскі, Старое Ляўкова (гміна Нараўка). У апісанай вамі справе мы звярнуліся да эканамічнага дырэктара Беластоцкага прадпрыемства будаўнічай керамікі ў Беластоку. Неўзабаве атрымаеце ад яго адказ.

Аліна Юшкевіч, вёска Збуч (гміна Чыжы). Такая школа ёсць у Беластоку. Яе адрас: **Technikum Geodezyjne, ul Lipowa 41d, 15-424 Białystok, kancelaria tel. 209-40.**

Былі мы ў дырэктара гэтай школы. Ён паведаміў, што неўзабаве дырэкцыя вышле па пошце ў васьмігадовыя школы Беластоцкага ваяводства спецыяльныя даведнікі. Мы апярэджваем гэтую высылку і даем адказ на ўсе твае пытанні. Набор у гэтую школу без экзаменаў (дастаткова мець добрыя ацэнкі на пасведчаннях). Дакументы тыя, што і ва ўсе іншыя сярэднія школы. У першы клас беластоцкага геадэзійнага тэхнікума штогод паступае ў сярэднім 40 асоб, у тым ліку 10-15 дзяўчат, паколькі гэта больш мужчынская прафесія. Вядучымі прадметамі ў гэтай школе з'яўляюцца: матэматыка, геадэзія, фізіка, малюнкі. Вучоба працягваецца пяць гадоў. Пасля яе заканчэння можна знайсці працу непадалёку ад тваёй вёскі — нават у Гайнаўцы. А ўвогуле ўсюды ёсць вялікае запатрабаванне на выпускнікоў гэтай школы. Так што смела можаце паступаць у гэты тэхнікум.

На апошняе тваё пытанне адказваем, што ў Беластоку можна хадзіць на заняткі ў вячэрнюю музычную школу.

(ця)

Розыгрышы

Закончыліся міжкласныя валейбольныя розыгрышы жанчын у чэмпіянаце групы сельскагаспадарчых школ у Бельску на 1975/1976 школьны год. У фінале сустрэліся спартыўныя каманды з II класа, якія ў элімінацыях перамаглі з лікам 3:0 сваіх сябровак з IV б. У выніку сустрэчы пераможцамі аказаліся дзяўчаты з I класа. Яны перамаглі сваіх сябровак з II класа з лікам 3:0. Наймалодшых валейбалістак віншуем і жадаем ім далейшых поспехаў.

Мікалай Няплоха

Біць па мяккім месцы

Новая рубрыка ў „Ніве“ — „Кажуць, што...“ добрая і павучальная. Напэўна не адзін дырэктар-бюракрат, ці які жулік, што зышоў з добрай дарогі, у свой час пачухае патыліцу і падумае: дык гэта ж пра мяне напісана і пакуль час — трэба папраўляцца.

Мо трохі занадта „мудрая“ гэта рубрыка і не кожны як трэба зразумее яе. Можна было б пісаць больш выразна.

М. Панфілюк

Хто гаспадар?

У нашай вёсцы Пухлы засталася па былым маёнтку абора і хата. Абора ўжо развалілася недалёка ад дарогі і страшыць людзей. І з хатай хутка тое ж будзе. Там ніхто не жыве, чарапіца асыпаецца і сцены выпнiваюць, але ніхто гэтым не зацікавіцца. А была добрая абора і купцы былі. Каму гэтыя будынкі належаць і хто імі апякуецца, гэтага ніхто не ведае. Можа „Ніва“ знайшла б гаспадара тых будынкаў.

М. В.

Ад рэдакцыі. Спрабуем. Першы крок ужо за намі — інфармацыя апублікавана.

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

І ШТО Ж З ПРЫПЫНКАМ У ВЁСЦЫ КАТЛЫ?

Мы паведамлялі ўжо, што на такое пытанне нашага карэспандэнта Бельская гміна дала адказ ні сякі ні такі, а ўвогуле выкруцілася, што яна (гміна!) нічога не ведае, не можа — і ўсё. Выслалі мы тую ж справу ў ПКС — і вось іх адказ. Пісаніны многа і лішняй, але нарэшце ведаем, што з прыпынкам ў вёсцы Катлы. Ці людзі будуць рады?

W części dotyczącej budowy przystanku we wsi Kotły informujemy, że wspomniana miejscowość będzie ujęta do planu budowy przystanków na rok 1976.

Urząd Gminy w Bielsku Podlaskim musi zabezpieczyć pokrycie finansowe na wybudowanie przystanku, którego koszt zostanie podany w terminie późniejszym i tę wartość w formie przedpłaty trzeba będzie uiścić na nasz rachunek przed rozpoczęciem budowy.

Z-ca Dyrektora d/s Techn. Przedsiębiorstwa PKS w Białymstoku mgr inż. Zb. K. Łopianecki.

БЯДА З УПАКОЎКАЙ

Ніжэй прыводзім адказ на крытычную публікацыю карэспандэнта аб тым, як па крамах залежваецца ўпакоўка, а ВСТВ не забірае яе ў пару і паўстае балаган. Цешымся, што хоць у гэтым адным канкрэтным выпадку будзе, як нам паведамляе адказ, лепш. Чакаем пацвярджэння, што стала лепш.

W numerze 47 Niwy z dnia 23.XII.75 r. ukazał się artykuł pt. „Każdy sobie pan” dotyczący nie odbierania przez O/WSTW w Hajnówce pustych opakowań ze sklepów GS w Kleszczelach.

W wyniku postępowania wyjaśniającego ustalone zostało co następuje:

Pojazdy O/WSTW w Hajnówce dowożące towary do sklepów GS w Kleszczelach zabierają ładunki od 1—7 sklepów. Są przypadki, że pozostawiony towar w pierwszym lub drugim sklepie nie pozwala na pobieranie opakowań natychmiast po zdaniu towaru w danym sklepie. W drodze powrotnej po zdaniu towaru w ostatnim sklepie — sklepy są już nieczynne i przygotowane opakowania nie są zabierane, co słusznie poruszone zostało w w/w artykule.

W związku z powyższym została zwrócona uwaga Dyrektorowi O/WSTW w Hajnówce Ob. Stefanowi Wasilukowi na powyższą okoliczność, a jednocześnie zobowiązano go do rygorystycznego przestrzegania zasady odbioru pustych opakowań z punktów sprzedaży detalicznej.

Prezes Zarządu WSTW inż. Alojzy Guzowski.

„Niwa” — Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu”, urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

Імпартгумар

За што купіў

Усе навіны мне паведамляе мая жонка Агнія, навуковы работнік. Не ведаю, адкуль яна што бярэ, сам жа я прыношу ўсе гэтыя навіны на работу, дзе іх расказваю Валі, Пучкову і Мікалаю Мікалаевічу.

Нядаўна Агнія сказала мне, што ў Японіі ажыццявілі перасадку рыбіных шчэлепаў на чалавека. Калі я расказаў гэту навіну, Валя сказала:

— Божухна, як гэта, напэўна, брыдка!

— Цікава, колькі каштуе такая аперацыя? — спытаў Мікалай Мікалаевіч.

— Хлусня ўсё гэта, — сказаў Пучкоў.

— Не ведаю, не ведаю, — запярэчыў я. — Магчыма. Сам я не бачыў. За што купіў, за тое і прадаю.

Днямі Агнія заявіла: на поўначы Канады ёсць плямёны, якія з самага нараджэння ходзяць у адной і той жа вопратцы. Я ўсё расказаў у той жа дзень таварышам.

— Які жах! — пляснула далонямі Валя. — Усё жыццё ў адной сукенцы!

— Цікава, колькі можна на гэтым сэканоміць за цэлае жыццё? — падумаўшы, спытаў Мікалай Мікалаевіч.

— Хлусня ўсё гэта, — сказаў Пучкоў.

— Не ведаю, — паціснуў я плячыма, — за што купіў...

Учора Агнія сказала мне, што васьміногі пераўзыходзяць па інтэлекту чалавека і нават пішуць вершы. Я падзяліўся навіной на рабоце.

— Якія міленькія! — усклікнула Валя. — Нават вершы!

— Цікава, — закруціўся Мікалай Мікалаевіч, — колькі могуць каштаваць чаравікі са скуры васьмінога?

— Хлусня ўсё гэта, — сказаў Пучкоў.

— Не ведаю, — як заўсёды, адмежаваўся я...

Сёння раніцай Агнія паведаміла мне, што едзе на Паўднёвы бераг Крыма з іншым мужчынам. Я ўсё перадаў калегам.

— Недзе я не разумею, — сказала Валя, скоса глянуўшы на мяне.

— Цікава, ці дасць мне мясцком пуцёўку са скідкай? — сказаў Мікалай Мікалаевіч. — Я таксама паехаў бы ў Крым.

— Хлусня ўсё гэта, — сказаў Пучкоў.

— Не ведаю, — сказаў я, — за што купіў, за тое і прадаю.

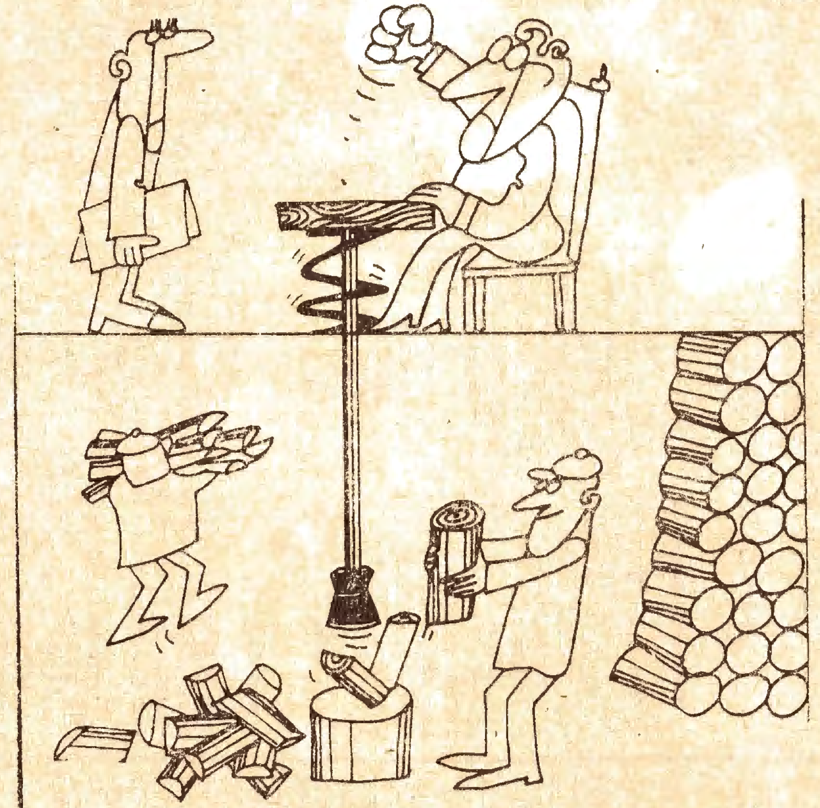
А. Кучаеў

НЕЗВЫЧАЙНАЯ СІТУАЦЫЯ

— Як атрымаеш зарплату, дык не забудзь выпіць сто пяцьдзясят!

НІЎКА

Прыстасаваўся...

МЯДЗВЕДЗЬ-ПЧАЛЯР

Чаго на свеце не бывае!
У гаспадарцы „Баравая"
Быў пчаляром Мядзведзь.
Там пчалапасека ледзь-ледзь
Сама сябе трымала —
Прыбытку з роду не давала.
Сабраўся ўвесь лясны народ
На свой адкрыты сход.
На сходзе тым — адно пытанне:
„Як нам рэнтабельнасць
узняць?"
Для ўсіх было адно заданне —
Старанна аналізаваць.
Ды як не аналізавалі,
Адны выпучвалі дэталі:
„Пчаляр багаты вопыт мае
І пчолак добра дагледае —
Па грэчцы, верасе пасе..."
За пчаляра сталі ўсе.

Ды не ўлічыў лясны народ,
Што Мішка дужа любіць мёд
І што ўся яго радня
Без мёду не жыла ні дня.

Васіль Жуковіч

ЗНАЁМЫЯ

— Як жывеш?
— Не скарджуся.
— Дзе працуеш?
— На заводзе.
— Кім?
— Інжынерам.
— Уласную машыну маеш?
— Пакуль што не. А як ты пажываеш?
— Ды нічога... Вось „Волгу" купіў.
— Дзе працуеш?
— На зернаскладзе вагаўшчыком і ў спажывецкім кааператыве грузчыкам.
— Калі ж ты адпачываеш?
— Калі?.. На старажаванні.
— Дык ты яшчэ і старажуеш?
— Ага! На мясакамбінаце!

Пятро Жывадзёр

...Ён лічыў, што для сябе можна адзін раз адмераць, а сем разоў адрэзаць.

...Ён перад выступленнем збіраўся з думкамі, якія выказвалі іншыя.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Веры і Марысі Манцюк з Мікуліч змяшчаем песню:

Nie żałujcie serca dziewczyny

słowa: Andrzej Kudelski
muzyka: Antoni Kopff
śpiewa: Anna Jantar

Zawsze chłopcy najładniejsi
Na wojenkę szli najpierwsi
Gdy dziewczynom w oczach rosły łzy
Wojsko tak śpiewało im:

Nie żałujcie serca dziewczyny
póki pragną was
Życie tak króciutko trwa
Wojsko dla was śpiewa dziewczyny
Wojsko wasze jest
Nie żałujcie wojsku serc

Bo nie tylko kirasjerzy
Całowali jak należy
Pod tym względem — nie będziemy kryć
Wojsko jest nie gorsze dziś

Nie żałujcie serca dziewczyny itd.

Czołg, samolot ważna sprawa
W wojsku służba nie zabawa
Ale skończysz służbę — dopnij pas
Na dziewczyny przyszedł czas

Nie żałujcie serca dziewczyny itd.

ПАШАНЦАВАЛА

Прыснілася Гапцы, быццам яна трапіла ў пекла. Бачыць: Даніла яе ў катле ў гарачай смале аж па шыю стаіць.

— Ох, як жа ты мучышся, бедны! — загаласіла.

— Э, мне яшчэ нічога, — весела адказаў Даніла. — Я стаю на галаве ў Кастуся!

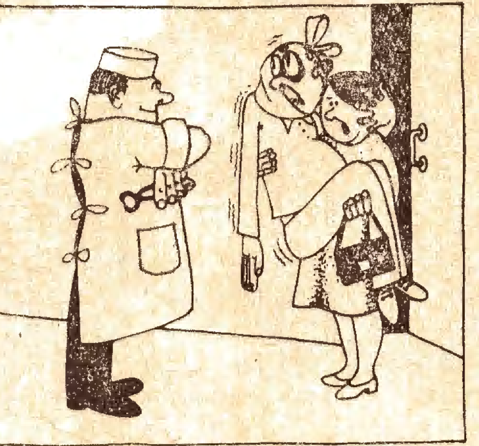
РАХУНАК

Гаспадар рэстарана вывесіў у вітрыне аб'яву: „Тут рахункі аплочваюць вашы праўнукі!"

Першы ж наведвальнік, які ўбачыў гэту аб'яву, заказаў сабе шыкоўны абед з самымі вытанчанымі вінамі, а калі афіцыянт прадставіў рахунак, ён паказаў на аб'яву:

— Рахунак аплоціць мае праўнукі!

— Зусім правільна, яны аплоцяць ваш рахунак, але гэты — рахунак вашага прадзеда!

...і такое, бадай, таксама нярэдка.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Хірург звоніць свайму сябру-тэрапеўту:

— Хвораму, якога ты да мяне накіраваў, патрэбна спешная аперацыя. Як ты думаеш, магу я атрымаць з яго пяць тысяч франкаў?

— Думаю, што зараз не, але ён нядаўна заснаваў вялікае прадпрыемства.

— Добра, тады я паўгодзіка пачакаю.

У ГАСЦЯХ

Запрасіў Кастусь Парфена ў госці. Селі за стол. Выпілі па адной, па другой. Закусваюць. Кастусь бярэ квашаную капусту ды гуркі, а Парфен усё сала ўмінае. Кастусю стала шкада сала. Ён і кажа:

— Ты, Парфен, востранькім закусвай. У мяне жонка вельмі добра гуркі ды капусту заквашвае.

А Парфен, працягваючы ўмінаць сала, адказвае:

— Нічога, яно і сала не тупое.

ДАРАГОЕ ЧАРНІЛА

— Тата, чарніла дарагое? — пытае Міколка.

— Ды не. А чаму цябе гэта зацікавіла?

— Таму, што мама вельмі крычала на мяне, калі я выліў крыху чарніла на дыван.

СУСТРЭЧА

З пісьма Харытонішынага Алёшкі:

„Даруй мне, мілы дзядзечка, што я не магу сустрэць цябе на вакзале. Прыйдзе мая жонка. Каб яна цябе пазнала, трымай у левай руцэ парсюка або хоць бы гусь..."

Курёзы

РЭДКАЕ ІМЯ

Шмат непрыемнасцей меў на сваім вяку жыхар Хіксвіла (штат Нью-Йорк) з-за... свайго імя. Бацькі ў свой час мелі неасцярожнасць паабяцаць яго старэйшай сястры, што яна сама выбярэ імя нованароджанаму брату. Сястра выбрала імя Санта, а ў спалучэнні з прозвішчам атрымалася Санта Клаус — імя казачнага персанажа, якога па-беларуску завуць Дзедам Марозам. Часта Санта Клаусу даводзіцца даказваць, што ён не містыфікатар, таму ён носіць з сабой 15 розных дакументаў, якія сведчаць аб яго асобе. Аднак часам і гэта не дапамагае. Асабліва шмат непрыемнасцей выпала на яго долю, калі Санта Клаус служыў на флоце: за ўвесь час службы яму так і не ўдалося пераканаць свайго камандзіра ў тым, што ён нічога не разыгрывае. Сутыкаецца ён з непаразуменнямі, спыняючыся ў гасцініцах з жонкай. І ўжо кожны раз у канцы года яму даводзіцца выслухоўваць жарты таварышаў па службе: „Што ты мне падарыш на каляды?" і „Дзе твой алень?" (у адрозненне ад Дзеда Мароза Санта Клауса суправаджае не Снягурачка, а алень).

Дачка Санта Клауса, якой цяпер тры з палавінай гады, ужо разабралася, што да чаго: яна, паводле слоў бацькі, ведае, што ёсць два Санта Клаусы — яе бацька і „Дзядзька ў чырвоным кафтане".

Крык моды нагадвае крык дзіцяці: ён таксама не пакідае жанчыну раўнадушнай.